Αι Εκλογαι της Αγγλιας

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΓΑΛΛΟΥ

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκλογικὴν πάλην μεταξὺ Γλάδστωνος καὶ Βήκονσφιλδ διέτριβα εἰς Λονδῖνον. Μίαν πρωΐαν λαμβάνω ἀπὸ τὸ Σάουθηστ, μικρὰν πόλιν τῆς Κέντ, ἔνθα εἶχα διατρίψῃ ἄλλοτε ἐπί τινα χρόνον, τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα φέρον τὴν ὑπογραφὴν ἑνὸς τῶν δημοτικῶν συμβούλων, τοῦ κ. Κόρονατ, πατρός:

Αὔριον ἐκλογαί. Ἔλθετε.

Ἦτον ἡ πρώτη Ἀπριλίου. Ἀλλὰ ἡ ἀστειότης τῆς πρωταπριλιᾶς μὴ συμβιβαζομένη μὲ τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρα ὀλίγον ἔγεινεν ἀσπαστὴ ἐν Ἀγγλίᾳ· ἔπειτα πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀστειότητος ἀπεμάκρυνε τὸ ὄνομα τοῦ σοβαροῦ δημοτικοῦ ἄρχοντος.

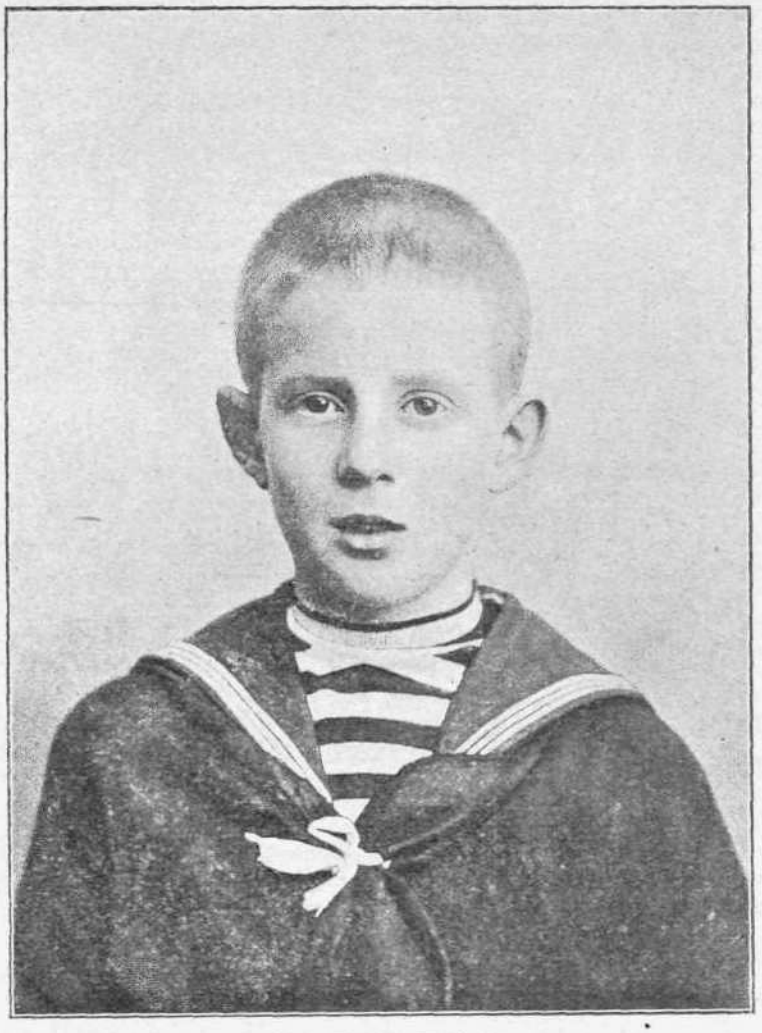

Ο ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἐζήτησα διὰ τηλεγραφήματος ἐξήγησιν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς προσκλήσεως, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἔλαβα τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν :

Κατεπεῖγον. Θὰ λάβετε εἰσιτήριον ἀνόδου καὶ ἐπανόδου. Ἡ δαπάνη εἰς βάρος μας.

Καὶ τῷ ὄντι τὴν ἐπιοῦσαν ἔρθασε τὸ κατωτέρω γραμμάτιον μετὰ τῶν προσρήσεων τῶν ὑποψηφίων τῆς φιλελευθέρας μερίδος κυρίων Χάσελδιν καὶ Γκούντχοπ, ἐκτιθεμένων εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν τοῦ Σάουθηστ :

Νὰ δοθῇ παρὰ τῆς ἑταιρίας τῶν Νοτιανατολικῶν Σιδηροδρόμων εἰσιτήριον α' θέσεως ἀνόδου καὶ ἐπανόδου εἰς τὸν κ. Ἕκτορα Φράνς.

Τὴν πληρωμὴν ἐγγυᾶται ὁ ὑποφαινόμενος
Μπούκμαν
Πράκτωρ τῶν ὑποψηφίων Χάσελδιν καὶ Γκούντχοπ.

Συγχρόνως ἔρθασε καὶ ἡ ἑξῆς ἐπιστολή :

«Ἀγαπητὲ Κύριε,

«Θὰ σᾶς εἶμαι λίαν ὑπόχρεως ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ ἔλθετε εἰς Σάουθηστ ὡς τάχιστα διὰ νὰ τιμήσετε διὰ τῆς ψήφου Σας τοὺς Κυρίους Χάσελδιν καὶ Γκούντχοπ, τοὺς δύο ὑποψηφίους τῆς φιλελευθέρας μερίδος.

«Ὅλως ὑμέτερος
«Κόροναρ υἱός, πρόεδρος τοῦ
φιλελευθέρου κομιτάτου».

Τὴν ψῆφόν μου ! Πῶς ἐγὼ ξένος νὰ δώσω ψῆφον εἰς τὴν Ἀγγλίαν ! Καὶ ἐνῷ ἀκόμη ἐσυλλογιζόμην λαμβάνω καὶ τρίτον τηλεγράφημα :

Ἐπεῖγον. Μὴ λείψετε. Ἅμαξα ἀναμένει εἰς τὸν σταθμόν. Ἀπάντησις πληρωμένη.

Καὶ ἐγὼ χωρὶς νὰ διστάσω περισσότερον ἀπήντησα : *Ἀναχωρῶ.*

*

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην ἔρθασα εἰς Σάουθηστ. Ἡ μικρὰ πόλις ἦτο κεκοσμημένη μὲ σημαίας ἐρυθρὰς καὶ κυανᾶς. Εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν συνωθεῖτο πλῆθος ἄπειρον. Κυρίαι καὶ κύριοι καθὼς πρέπει ἔφερον κοκάρδας ἐπὶ τοῦ στήθους κυανᾶς ἢ ἐρυθράς, ἀντὶ δὲ τῆς ἀλαζόνος καὶ βωβῆς συμπεριφορᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ εἶχα συνειθίσῃ καὶ ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν Ἄγγλον εὐγενῆ, μὲ ἔκπληξιν ἔβλεπα τὰ παράφορα κινήματά των καὶ ἤκουα τὰ ἐνθουσιώδη οὐρρὰ μὲ τὰ ὁποῖα ὑπεδέχοντο τοὺς νεοελθόντας, πρὸς πολλοὺς τῶν ὁποίων ἀπετείνοντο κατ' ὄνομα. Προφανῶς ἦσαν ὅλοι ἐντόπιοι ἐρχόμενοι διὰ τὰς ἐκλογάς. Ἅμα ἀποβιβασθεὶς περιστοιχίζομαι ἀπὸ ἀγνώστους.

— Ἔρχεσθε βέβαια διὰ νὰ ψηφίσετε.

— Μάλιστα.

— Ἐρυθρὸς ἢ κυανοῦς ;

— Ἐρυθρός.

— Οὐρρά ! Εἶνε ἐρυθρός !

Καὶ οἱ ἐρυθροὶ αὐτοὶ κύριοι μοῦ σφίγγουν τὰς χεῖρας καὶ μὲ παρασύρουν ἐκτὸς τοῦ σταθμοῦ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διακρίνω τὴν ὡχρὰν μορφὴν καὶ τὸ ὀργίλον βλέμμα τοῦ υἱοῦ τοῦ προσκαλέσαντός με Κόροναρ. Ἦτο νέος ξανθός, ἀναστήματος ἀθλητικοῦ καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐπροσπάθει νὰ ρθάσῃ πλησίον μου. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπερπηδήσῃ τόσα προσκόμματα μοῦ ἐδείκνυεν ἀπειλητικῶς τὴν πυγμὴν κραυγάζων :

— Αἶσχος ! αἶσχος ! λιποτάκτα !

— Δὲν εἶμαι λιποτάκτης, ὄχι ! διεμαρτυρόμην ἐν ἀγανακτήσει· ἦλθα διὰ νὰ ψηφίσω, ἀφοῦ ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σας, ὑπὲρ τοῦ Χάσελδιν καὶ Γκούντχοπ !

— Εὖγε ! ἀνέκραξεν ὁ κ. Κόροναρ κατορθώσας ἐπὶ τέλους νὰ γίνῃ κύριος τοῦ βραχίονός μου.

Οἱ ἄλλοι τότε μὲ ἄφησαν καὶ προσβλέποντές με ὀργίλως :

— Διὰ τί τότε νὰ εἰπῆτε ὅτι εἶσθε ἐρυθρός ;

— Διότι εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἐρυθρὸν εἶνε τὸ χρῶμα τῶν ριζοσπαστῶν.

— Ἐδῶ ὅμως εἶνε τὸ ἐναντίον, μοῦ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς ὁ κ. Κόροναρ. Τώρα νὰ φεύγωμεν.

— Δὲν πιστεύω νὰ τὸν θέλετε διὰ νὰ ψηφίσῃ, ἐκραύγασεν εἷς τῶν κατ' ἀρχὰς ἀγρευσάντων με ἐρυθρῶν, διότι αὐτὸς εἶνε ξένος.

— Μάλιστα ξένος εἶνε, ἀλλ' ἔχει τὴν κατὰ νόμον διαμονήν, ἔσπευσε νὰ ἀποκριθῇ ὁ κ. Κόροναρ. Ἔπειτα ἂν θέλετε νὰ φυλλολογήσετε τοὺς καταλόγους μου θὰ φυλλολογήσω καὶ ἐγὼ τοὺς ἰδικούς σας, καὶ τότε θὰ ἰδοῦμεν ποῖος θὰ γελάσῃ !

*

Μία μαξα ἀανέμενεν. Αἱ περιποιήσεις τοῦ νέου μου φίλου ἦσαν ἀνεξάντλητοι.

— Ἀ ! πόσον θὰ χαρῇ ὁ πατέρας ὅταν σᾶς ἰδῇ ! Καὶ ὁ κύριος Γκούντχοπ δὲν θὰ χαρῇ ὀλιγώτερον· ἀλήθεια, ἐπρογευματίσετε ;

— Ὄχι.

— Τότε θὰ αἰσθάνεσθε τὴν ἀνάγκην νὰ πάρετε κάτι τι. Ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς προσφέρω τώρα ἕνα ποτηράκι *σέρρυ*, καὶ ἀφοῦ δώσετε τὸ ψηφοδέλτιόν σας προγευματίζομεν.

Ἡ ἅμαξα σταματᾷ πρὸ καπηλείου στολισμένου μὲ σημαίας κυανᾶς. Ἐπὶ κυανῆς πινακίδος ἀναγινώσκεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή :

Ψηφίσατε ὑπὲρ τοῦ Χάσελδιν καὶ Γκούντχοπ.
Ἀναζωογόνησις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.
Ἐξαφάνισις τῆς πενίας
Γενικὴ εὐδαιμονία ! !

Εὐθὺς παρετέθησαν εἰς ἡμᾶς ἀναψυκτικὰ ἐν ᾧ ἐξελαρυγγίζετο ὁ ὄχλος τῶν κυανῶν μὲ ἐνθουσιώδη οὐρρὰ ὑπὲρ τοῦ κυρίου Κόροναρ, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ διένειμε μερικὰ ποτηράκια καὶ περισσοτέρας χειραψίας ἐκάθισε πάλιν θριαμβευτικῶς πλησίον μου

εἰς τὴν ἅμαξαν. Ἀλλὰ ἡ Ταρπηία πέτρα δὲν ἀπεῖχε πολύ· ἅμα κάμψαντες τὴν ὁδὸν ἀπηντήσαμεν ἔμπροσθεν ἄλλου καπηλείου ἐπὶ πινακίδος ἐπιγραφὴν παρῳδοῦσαν τὴν γνωστὴν ῥῆσιν τοῦ Νέλσωνος ἐν Τραφάλγαρ :

Ἡ Ἀγγλία πέποιθεν ὅτι ἕκαστος θὰ ἐκπληρώσῃ
τὸ καθῆκόν του σήμερον.
Ἐλεύθεροι ἄνδρες, ἐξασφαλίσατε τὸ μεγαλεῖόν της
ψηφίζοντες ὑπὲρ τοῦ
ταγματάρχου Νίκολσον καὶ τοῦ βαρόνου Πόττερ
ὑποψηφίων τῶν συντηρητικῶν.
Κατάργησις τῆς τυραννίας καὶ τῆς ἀθλιότητος.
Γενικὴ εὐπορία ! !

Οἱ ἵπποι ἀνηλεῶς μαστιγούμενοι ἔτρεχον καλπάζοντες, ἀλλὰ δὲν ἐπροφθάσαμεν νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὰ ξυλώδη ἄκρα τῶν κουνουπιδίων τὰ ὁποῖα μᾶς ἔρριψαν συνοδεύοντες μ' ἐκφράσεις ἐμπαικτικὰς πολλοὶ ἐκ τοῦ καπηλείου ὁρμήσαντες.

Πεντήκοντα βήματα παρέκει ἦσαν ἀντικρὺ δύο καπηλεῖα· εἰς τοῦ ἑνὸς τὰ παράθυρα ἀνεγίνωσκες ἐπὶ μεγάλης σημαίας :

Ἄγγλοι, κρίνατε
τὰ ἔνδοξα κατορθώματα τοῦ Γλάδστωνος
καὶ τὰ ἐλεεινὰ ἔργα τοῦ Βήκονσφιλδ !

Καὶ εἰς τοῦ ἀπέναντι παραθύρου τὴν σημαίαν ἦτο ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή :

Ἄγγλοι, μὴ πλανηθῆτε·
τοῦ Βήκονσφιλδ εἶνε τὰ ἔνδοξα κατορθώματα
καὶ τὰ ἐλεεινὰ ἔργα εἶνε τοῦ Γλάδστωνος !

*

Αἱ ἑκατέρωθεν θύραι ἐξεμοῦσιν ὄντα ἀνθρωπόμορφα, μ' ἐρυθρὰν ὄψιν καὶ βλέμμα ἠλίθιον. Ἄλλοι σείουν τὸν πῖλον, ἄλλοι ποτήριον ἐκ κασσιτέρου ἢ τεμάχιον τυροῦ ἐπευφημοῦντες ἢ γιουχαΐζοντες τὸν πράκτορα τῶν ὑποψηφίων.

— Καλοί μου φίλοι, μὴν ἔχετε χρείαν ἀπὸ τίποτε ; ἠρώτησεν ὁ κ. Κόροναρ τὴν ὁμάδα τῶν κυανῶν.

— Ὄχι, ὄχι ! Ζήτω οἱ φιλελεύθεροι. Ζήτωωω.

— Λοιπόν, εἶσθε εὐχαριστημένοι ;

— Καὶ πολὺ εὐχαριστημένοι.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶμαι διόλου εὐχαριστημένος, ἐκραύγασεν ἕνας χονδράνθρωπος ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν ἐφαίνετο ὅτι ἦτον ἢ κτίστης ἢ πετροκόπος.

— Ὁμίλησε καθαρά, φίλε μου.

— Μίαν μόνον λίραν μοῦ ἔδωκαν διὰ τὴν ψῆφόν μου ἐνῷ ὁ Τὸμ Κὶμπλ ἐπῆρε μίαν λίραν καὶ δέκα σελίνια διὰ τὴν ἰδικήν του.

— Ἐψήφισες ;

— Μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν τί παραπονεῖσαι ; Εἶνε πλέον ἀργά.

— Παραπονοῦμαι μόνον ὅτι ἐπροσπαθήσατε νὰ μὲ κλέψετε, ἀπήντησε· δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ ἔπειτα ἐξαναπώλησα τὴν ψῆφόν μου εἰς τὸν πράκτορα τοῦ Νίκολσον δέκα σελίνια περισσότερον.

Καὶ ἀφοῦ ἐστάθη πρὸ τῆς θυρίδος τῆς ἁμάξης μὲ ἦθος χλευαστικὸν ἤρχισε νὰ χοροπηδᾷ ἀπρεπέστατα. Ἠναγκάσθημεν τότε νὰ ἀπέλθωμεν προπεμπόμενοι ἀπὸ τὴν κακόηχον συναυλίαν γρυλλισμῶν καὶ οὐρρά.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ ἀπελπιστικόν, μοῦ εἶπεν ὁ κ. Κόροναρ, ὅτι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ βασισθῶμεν εἰς τὴν ψῆφον αὐτῶν τῶν τιποτένιων. Ἀπ' ὀπίσω μας ἔρχονται οἱ πράκτορες τοῦ Νίκολσον καὶ πλειοδοτοῦν. Ἂν χάσωμεν τὴν ἐκλογήν, αἴτιοι βέβαια θὰ εἶνε οἱ ἐργάται. Οἱ συντηρητικοὶ δὲν ἔχουν τὴν πλειονοψηφίαν, ἔχουν ὅμως πολλὰ χρήματα καὶ τὰ σκορπίζουν ἀλύπητα. Διὰ τοῦτο ἐπεκαλέσθημεν τὴν συνδρομὴν ὅλων τῶν φίλων μας. Τὸ ὄνομά σας τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῆς ἄλλοτε ἐδῶ διαμονῆς σας περιείχετο εἰς ἄλλους καταλόγους περιελήφθη κατὰ λάθος εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, καὶ ἀξίζει νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν. Εἰς ἀγῶνας ἐκλογικοὺς τὰ τοιαῦτα εἶνε θεμιτά. Κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς οἱ συντηρητικοὶ ἔλαβαν τὴν λευκὴν ψῆφον ἑνὸς ἀποθαμένου πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν. Ἕνας συγγενής του ἐψηφοφόρησε ὑπὸ τ' ὄνομά του δευτέραν φοράν. Ἀ ! ἡ βουλευτικὴ ἕδρα στοιχίζει παραπολύ, καὶ τίποτε δὲν πρέπει κάνεις νὰ παραμελῇ. Ἕως τώρα αἱ δαπάναι τοῦ Γκούντχοπ ὑπερβαίνουν τὰς τέσσαρας χιλιάδας λίρας, καὶ ὁ Πόττερ δὲν θὰ τὴν γλυτώσῃ κάτω ἀπὸ τὰς ἕξ.

*

Καὶ βέβαια δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν γλυτώσουν εὐθηνὰ ἀφοῦ ἀνέλαβαν νὰ χορτάσουν τὸν καλόρεκτον αὐτὸν καὶ διψαλέον συρφετόν. Ὁ χορτασμὸς τέλος κατωρθώθη, κ' ἐνόμιζες ὅτι πνεῦμα παραφροσύνης ἔπνεεν ἐπάνω εἰς τὴν πόλιν ταύτην τὴν συνήθως ἤρεμον καὶ σιγηλήν. Κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἤκουες κραυγὰς καὶ ἤχους παραχόρδους ὀρχήστρας μαινομένης. Μέθυσοι ἠνίοχοι ἔσυρον ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν λαμπρὰς δεσποίνας αἱ ὁποῖαι ἐξετόξευον τὰ περιπαθέστερα βλέμματα καὶ τὰ χαριέστερα μειδιάματα ἐπὶ τοῦ ὄχλου τούτου τοῦ εἰδεχθοῦς καὶ ὠρυομένου ! Εἰς ὅλα τὰ σταυροδρόμια πίνουν, χορεύουν καὶ τραγῳδοῦν. Μέγαιραι δεικνύουν ἀπειλητικῶς τὴν πυγμὴν πρὸς τὰς φερούσας ἐχθρικὸν χρῶμα κυρίας, ἔπειτα πρὸς χλευασμὸν τῆς βρεταvικῆς σεμνότητος ἀνασύρουν τὴν ἐσθῆτα μέχρι γόνατος, χοροπηδοῦν καὶ ὕστερον πίπτουν εἰς τὸν ὀχετόν.

Αἱ κραυγαὶ πολλαπλασιάζονται. Φθάνει μακρὰ ἀκολουθία ἁμαξῶν. Εἶνε οἱ ὑποψήφιοι. Ζήτω ὁ Νίκολσον ! Ζήτω ὁ Γκούντχοπ ! Ζήτω ὁ Πόττερ ! Ζήτω ὁ Χάσελδιν ! ἢ πάλιν ἤκουες τὰ χλευαστικά : Χού ! χού ! χού ! χού !

*

Ὁ κ. Κόροναρ ὁδηγῶν με εἰς τὸν τόπον τῆς ψηφοφορίας μ' ἐκράτει σφιγκτὰ ἀπὸ τὸν βραχίονα καὶ ἐπεδαψίλευεν εἰς ἐμὲ τὰς τρυφερωτάτας περιποιήσεις· μόλις ὅμως τὸ ψηφοδέλτιόν μου ἐγλίστρησεν εἰς τὴν κάλπην ἀνελήφθη ἀπ' ἐμπρός μου καὶ μ' ὅλας τὰς προσπαθείας μου δὲν κατώρθωσα νὰ τὸν ἐπανεύρω.

Ἀλλὰ οὔτε τόπον κατώρθωσα νὰ εὕρω εἰς κανὲν καπηλεῖον διὰ νὰ προγευθῶ. Βελόνη δὲν ἐχώρει. Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις μόλις ἐπέτυχα ὀλίγον τυρὶ καὶ ψωμί. Ὅλα κατεφαγώθησαν. Δὲν ἔμεινε παρὰ ζύθος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξακολουθῇ ῥέων μέχρι τῆς διαλογῆς, ἔπειτα ὁ κάπηλος κλείει τὸ κατάστημά του ἀροῦ σαρώσῃ τοὺς ξυλιασμένους ἐκλογεῖς.

Ἐν τοσούτῳ αἱ σπονδαὶ ἐξακολουθοῦν. Ἐπὶ τοῦ κατωφλίου κύριοι εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι φέροντες ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης τὸ ἔμβλημα τῆς μερίδος των προσκαλοῦν τοὺς διαβάτας. Καθὼς εἴδαμεν, ἐκ τῶν καπηλείων ἄλλα ἀνήκουν εἰς τοὺς συντηρητικοὺς καὶ ἄλλα εἰς τοὺς φιλελευθέρους. Ὁ πλανηθεὶς εἰς ὁποιονδήποτε ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἐξέλθῃ μισοαποθαμένος. Ὁ ζύθος προσφέρεται δωρεὰν ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης μερίδος. Φάγε λοιπὸν καὶ πίε σήμερον, ἄθλιε δοῦλε, δαπάνῃ τῶν κυρίων σου, φιλελευθέρων, ἢ συντηρητικῶν, ἢ ῥιζοσπαστῶν, ἢ κοινωνιστῶν, διότι ἀπὸ αὔριον θὰ λυσσᾷς πάντοτε ἀπὸ τὴν πείναν, ὁποιοιδήποτε καὶ ἂν ἀναδειχθοῦν νικηταί!

Ἅμαξαι παντοειδεῖς φέρουσαι τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἐμβλήματα τῶν ὑποψηφίων σύρουν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκλογῆς ἐκείνους ὅσοι δὲν στέκονται πλέον εἰς τὰ πόδια των ἀπὸ τὴν μέθην.

Σημαίνει ἡ ἕκτη ὥρα. Ἐτελείωσεν ἡ διαλογή. Ἡ συγκίνησις φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον. Τὸ πλῆθος πολιορκεῖ τὸ δημαρχεῖον· αἱ θύραι ἀνοίγονται καὶ ἀναγγέλλεται ἡ ἥττα τῶν φιλελευθέρων.

Ὁ Γκούντχοπ καὶ ὁ Χάσελδιν, ὠχρότατοι, καταβαίνουν βραδέως τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ ἐν μέσῳ τῶν κραυγῶν τοῦ πλήθους ἀναβαίνουν ἅμαξαν καὶ νεύουν διὰ τῆς χειρὸς ὅτι θέλουν νὰ ὁμιλήσουν.

Ὁ συρφετὸς διατηρεῖ, καθ' ὅσον εἶνε δυνατόν, κάποιαν σιωπήν.

— Τετέλεσται, φίλοι μου, εἶπεν ὁ Γκούντχοπ, τὴν ἐχάσαμεν· αὐτοὶ οἱ λωποδύται οἱ συντηρητικοὶ ἠγόρασαν ὅλας τὰς ψήφους.

— Αἶσχος! ἀνεκραύγασεν ὁ Χάσελδιν.

— Πίπτομεν ὅμως ἐντίμως, εἶπεν ὁ Γκούντχοπ καὶ νεύει εἰς τὸν ἡνίοχον ν' ἀπομακρυνθῇ.

Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν αὐγὰ καὶ γεώμηλα σαπρά, ξυλώδη ἄκρα κουνουπιδίων, σαρώματα, ψορίμια γάτων βουτημένα πρότερον εἰς τὸν βόρβορον, ἔπεσαν ὅλα διὰ μιᾶς ἐπὶ τῶν ταλαιπώρων ὑποψηφίων.

Οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις! Ὅπου φύγῃ, φύγῃ! Ἀπὸ μακρὰν διακρίνω τοὺς Κόροναρ πατέρα καὶ υἱόν, οἱ ὁποῖοι διέβαινον ἐν τάχει στενωπὸν ἔχοντες χαμηλωμένην μέχρις ἐδάφους σχεδὸν τὴν μύτην.

Ἡ νὺξ ἐπῆλθε. Τὰ κυανᾶ ἐμβλήματα ἐτρύπωσαν βαθμηδὸν εἰς τὸ βάθος τῶν θυλακίων, καὶ μόνον κόκκινα ἐφέροντο ἐπιδεικτικῶς εἰς τὰς κομβιοδόχας καὶ πολλῶν οἱ ὁποῖοι πρὸ ὀλίγου ἐπεδείκνυον τὰ κυανᾶ. Μόνον μερικοὶ γενναῖοι, πιστοὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ, διατηροῦν ἀκόμη τὸ ἔμβλημα τῶν ἡττηθέντων. Εἶνε οἱ μισθωτοὶ πυγμάχοι καὶ ἄλλοι παλληκαράδες οἱ ὁποῖοι παρασκευάζονται διὰ γρονθοκοπήματα διὰ νὰ ξεθυμάνουν ἐπάνω εἰς τὴν μύτην ἢ εἰς τὴν σιαγόνα κανενὸς θριαμβεύοντος ἀντιζήλου. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον ἔρθασαν ἀπροσδοκήτως τηλεγραφήματα ἐκ Λονδίνου ἀναγγέλλοντα ὅτι ἐν τῷ συνόλῳ ἡ νίκη ἀπέβη ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων· τότε οἱ παλληκαράδες ἐξελαρυγγίσθησαν κραυγάζοντες: *Οἱ φιλελεύθεροι ἐνίκησαν εἰς ὅλην τὴν Ἀγγλίαν! Εἰς τὸ Σάουθηστ μόνον ἔπεσεν ἡ παλαβομάρα καὶ ἡ στραβομάρα!*

*

Ἤρχισε τότε ἡ ὀχλοβοὴ καὶ ἡ σύγχυσις. Οὐδ' ἡ σκιὰ κλητῆρος πλέον φαίνεται. Ἀκούεται ὁ πάταγος θραυομένων ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ὑάλων. Οἱ ἡττημένοι ἐκδικοῦνται ἐπὶ τῶν παραθύρων τῶν νικητῶν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προφυλαχθοῦν, διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐξώφυλλα δὲν μεταχειρίζονται. Οἱ ἐκλογικοὶ ἐργολάβοι σπεύδουν νὰ σαρώσουν καὶ νὰ σωρεύσουν τοὺς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐσπαρμένους πελάτας των διὰ νὰ φωνάζουν *Ἰδικός μας ὁ Γκούντχοπ!* — *Ἰδικός μας ὁ Νίκολσον!* Ζήτω ω ω ω. Ἐπὶ τῶν κρανίων καὶ ἐπὶ τῶν σιαγόνων ἀκούονται κτυπήματα ὑπόκωφα. Τὸ αἷμα ῥέει μεμιγμένον μὲ ἐμέσματα ζύθου καὶ τζίν. Τὴν ὀσφρησιν προσβάλλει δυσωδία ἀῤῥήτος. Μεταξὺ τῶν πολλαπλασιαζομένων κραυγῶν ἀκούεις ἤχους μουσικῆς τῆς κολάσεως: Εἶνε ἡ θριαμβευτικὴ παρέλασις τῶν ἀπροσδοκήτων νικητῶν οἱ ὁποῖοι φέροντες εἰς τὴν μίαν χεῖρα λαμπάδα καὶ εἰς τὴν ἄλλην ῥόπαλον φωτίζουν τὴν ὁδὸν καὶ ξυλοκοποῦν τοὺς ἀντιπάλους δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

... Καὶ ἐγὼ τρέχω καὶ πάλιν τρέχω διὰ νὰ προφθάσω τὸ τελευταῖον τραῖνον διὰ Λονδῖνον!

[Hector France] Ωπ.

Ἀθηναϊκὴ Ἠχὼ

«Ἔχουμε καιρό. Ἀφῆστε πρῶτα νὰ περάσῃ ὁ ἐκλογικὸς ἀναβρασμός».

Μίαν τοιαύτην φράσιν ἀκούει κανεὶς παντοῦ. Ἀναβολαὶ ἐπὶ ἀναβολάς. Ἄλλη φροντὶς καὶ ἄλλη σκέψις δὲν χωρεῖ σήμερον. Ὁ ἐκλογικὸς ἀναβρασμὸς ἀπορροφᾷ τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Καὶ οἱ μᾶλλον ἀδιάφοροι καὶ ἀπαθεῖς, — ἂν εὑρίσκωνται πλέον τοιοῦτοι μεταξὺ τῶν γνησίων Ῥωμιῶν — θὰ ἐπηρεασθῶσι κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ τῶν ἄλλων. Διὰ νὰ λειτουργήσωμεν πάλιν κανονικῶς, τοὐλάχιστον ὅσον κανονικῶς ἠμποροῦμεν νὰ λειτουργήσωμεν ἡμεῖς, πρέπει νὰ παρέλθουν τῷ ὄντι αἱ ἡμέραι τῆς ἀγωνιώδους προσδοκίας, τῶν ἐσπευσμένων ἐνεργειῶν, τῶν θερμῶν συζητήσεων, τῶν ὑπαιθρίων ἀγορεύσεων, τῶν θορυβωδῶν διαδηλώσεων. Προσθέσατε εἰς ταῦτα τὴν κινδυνώδη ἕξαψιν τῶν παθῶν, τὴν ἀφύπνισιν τῶν ἀγρίων ὁρμῶν καὶ τὰς ὄχι σπανίας αἱματηρὰς συγκρούσεις, καὶ θὰ ἔχετε πλήρη τὴν εἰκόνα τοῦ πανδαιμονίου, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁλόκληρον τὸ ἐλεύθερον καὶ εὐνομούμενον βασίλειον ἀπὸ μηνὸς τώρα, ἀπαισιωτέραν καθεκάστην μέχρι τῆς 3ης Μαΐου.

Τὸ σύμπτωμα δὲν εἶνε πολὺ εὐχάριστον. Τὸ ἐνδιαφέρον μεθ' οὗ διεξάγεται παρ' ἡμῖν ἡ ἐκλογικὴ πάλη, μικροὺς καὶ μεγάλους ἐπασχολοῦσα, συνέπεια δὲ τῆς ἀναμίξεως ὅλων μας εἰς τὰ τῆς πολιτείας, εἶνε μία τῶν μεγαλειτέρων ἐθνικῶν πληγῶν. Δὲν ἠξεύρομεν ἂν ἡ ἀνάμιξις αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πολλῆς καὶ ἀμέτρου ἐλευθερίας, τῆς διαδεχθείσης ἀποτόμως δουλείαν μακράν, ἂν εἶνε προϊὸν τοῦ πολιτεύματος τοῦ θεσπίσαντος μίαν τόσῳ παράκαιρον καθολικὴν ψηφοφορίαν, ἢ ἂν ἀπορρέῃ βαθύτερον καὶ ῥιζικώτερον ἐξ αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἕλληνος, ὁ ὁποῖος, ἀγαπῶν πρὸ παντὸς τὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον ῥαστώνην καὶ τὴν φλυαρίαν, ὀλίγην αἰσθάνεται δι' ἐργασίαν ὄρεξιν καὶ ὡς τὸ γλυκύτερον αὐτοῦ ὄνειρον θεωρεῖ τὸ νὰ τραφῇ ἀργὸς ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἀλλ' ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου εἴμεθα δυστυχῶς πλέον ἢ βέβαιοι εἶνε ὅτι τὸ ἔκτακτον καὶ καθολικὸν ἐνδιαφέρον δὲν προέρχεται ἐξ ὑπερβολῆς φιλοπατρίας. Οἱ ὀλίγοι, οἱ αἰσθανόμενοι τὴν ἀληθῆ καὶ ἁγνὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, ἔχουσι πλέον σταυρώσῃ τὰς χεῖρας καὶ κλείσῃ τὸ στόμα, βλέποντες τὰ περὶ αὐτοὺς τελούμενα. Οἱ ἄλλοι, οἱ πολλοί, οἱ δρῶντες καὶ ἐνδιαφερόμενοι, εἶνε διεφθαρμένοι καὶ ὡς ἐὰν ἀντεστράφῃ τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα, περὶ τῶν μὴ ἀναμιγνυομένων εἰς τὰ πολιτικά, τόσῳ μᾶλλον ῥιζικὴ παρατηρεῖται ἡ διαφθορά των, ὅσῳ θερμότερον τὸ ἐνδιαφέρον των. Σπάνιαι, δυσδιάκριτοι εἶνε ἐδῶ αἱ ἐξαιρέσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων μόλις εἰμποροῦν νὰ εὕρουν θέσιν ἐπιεικεῖς οἱ κορυφαῖοι πολιτευταί. Τὸ ἀτομικόν, τὸ χυδαῖον συμφέρον, ἀπὸ τοῦ χορτασμοῦ τῆς κοιλίας μέχρι τῆς ἱκανοποιήσεως κακῆς ἰδιοτροπίας, εἶνε ὁ ῥυθμιστὴς τῶν βημάτων των. Καὶ ἡ ἐνέργειά των ποία καὶ ποῖα τὰ μέσα των, ἂν τοιοῦτος εἶνε ὁ σκοπός; Ψηφοθηρία διὰ τῶν ἐξευτελιστικωτέρων καὶ ποταπωτέρων μέσων, ἀναζωπύρωσις τοῦ κατ' ἀλλήλων φανατικοῦ μίσους τῶν φατριῶν, ἐπαγγελίαι καὶ γνῶμαι περὶ πραγμάτων καὶ προσώπων παρὰ πᾶσαν πεποίθησιν καὶ κρίσιν, ψεύδη ἀναιδῆ καὶ κατάφωρα, βία, ῥαδιουργία, δωροδοκία, νόθευσις καὶ πᾶσα γνωστὴ καὶ ἄγνωστος ἀτιμία.

Αὐτὰ ὑποκρύπτονται — ὄχι βέβαια καὶ τόσον ἐπιμελῶς ὥστε νὰ ἐγείρῃ ἀξιώσεις μεγάλου ἐρευνητοῦ ὁ δυνηθεὶς νὰ τἀποκαλύψῃ — ὑπὸ τὰς ὡραίας λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀντηχοῦν αὐτὰς τὰς ἡμέρας διάτοροι ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ τὴν τυπικὴν ἐνάσκησιν ἱεροῦ δικαιώματος κατὰ θεσμοὺς ἐλευθέρους! Τὸ μόνον δὲ παρήγορον σύμπτωμα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκληροῦ ἀγῶνος τῶν φατριῶν, ἡ μόνη ἀκτὶς ἐν τῷ ζόφῳ αὐτῷ, εἶνε ὅτι ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἄνθρωποι ἀνομολογοῦντες μετὰ θάρρους ἴσου πρὸς τὴν λύπην των τὴν ἀπελπιστικὴν αὐτὴν κατάστασιν καὶ συσκεπτόμενοι περὶ τῶν μέσων δι' ὧν θὰ ἠμπορέσῃ ποτὲ νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις.

*

Οὔτε τόπος ἀλλ' οὔτε καιρὸς ὑπάρχει νὰ μεταδώσωμεν τὰς σκέψεις αὐτάς. Διατελοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἐκλογικῆς κινήσεως. Καὶ πῶς; Δὲν ἤμεθα τάχα συνταγματικοὶ πολῖται, θεωροῦντες ὡς ὑψίστην τινὰ ὑποχρέωσιν νὰ ῥοφῶμεν μετὰ τοῦ πρωϊνοῦ καφὲ καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ πολύστηλα καὶ ἀχώνευτα ψεύδη τῶν κομματικῶν ἐφημερίδων; Δὲν εἴμεθα κάτοικοι τῆς πόλεως εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς ὁποίας ἀντηχοῦσιν ὑπὸ τὸν ῥητινίτην συζητήσεις καὶ ζητωκραυγαὶ καὶ ᾄσματα ἐκλογικὰ καὶ ἤχοι βαρβαροφώνων; Δὲν βλέπομεν ὅλους τοὺς τοίχους γεμάτους ἀπὸ προγράμματα μὲ στοιχεῖα πομπώδη καὶ τόσους πίλους ἐστολισμένους μὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἀρχηγῶν, μὲ τὴν ἐλιὰν ἢ μὲ τὸ κορδόνι; Δὲν συναντῶμεν ἀνὰ πᾶν βῆμα τὰς πολυπληθεῖς ἐφίππους περιπολίας; Νά, αὐτὴν τὴν ὥραν διέρχεται ὑπὸ τὰ παράθυρά μας μία μεγάλη διαδήλωσις. Μᾶς γαργαλίζει ἡ ταραχὴ καὶ προβαίνομεν. Εἶνε ὡραῖον πράγματι τὸ θέαμα. Τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ ἀνάστρου οὐρανοῦ ὠχριᾷ πρὸ τῶν λάμψεων τῶν βεγγαλικῶν πυρσῶν, λευκῶν, ῥοδοχρόων, πρασίνων. Πύραυλοι ἀνέρχονται μετὰ συριγμοῦ εἰς τὰ ὕψη. Τὸ μέλαν πλῆθος τὸ κινοῦν φρενητιωδῶς τὰς χεῖρας καὶ ἀλαλάζον εἶνε μέγα καὶ φαίνεται διπλάσιον κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἀκόμη καὶ τριπλάσιον. Ἡ μεγάλη ὁδὸς πλημμυρεῖ ἐκ τοῦ χειμάῤῥου αὐτοῦ τοῦ χυνομένου διὰ τῆς διπλῆς ἐκ θεατῶν σειρᾶς, παρατεταγμένων ἑκατέρωθεν εἰς τὰ χείλη τῶν πεζοδρομίων, τοῦ καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ ἀραιοῦ νέφους τοῦ κονιορτοῦ τὸν ὁποῖον ἐγείρει. Προηγεῖται ὁ θορυβώδης οὐλαμὸς τῶν παιδίων, τῶν ἐμψυχουμένων ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ἀληθῶς λυσσαλέου. Ὑπὸ τὰς φωνάς των πνίγονται οἱ ἤχοι τῆς μουσικῆς, παιανιζούσης ἀγνώριστον ἐμβατήριον. Κάπου κάπου λάμπει κανὲν ὀρειχάλκινον ὄργανον. Αἱ σημαῖαι ῥίπτουσι τὰς ὑψηλὰς σκιάς των ἐπὶ τῶν τοίχων. Παρελαύνει σειρὰ ἁμαξῶν μὲ στεφάνους, μὲ εἰκόνας, μ' ἐμβλήματα παντοειδῆ. Περὶ τοὺς ἀρχηγοὺς βαίνει συμπαγέστερος ὁ ὄγκος τῶν σοβαρῶν ἐκλογέων, τὸ σῶμα τῶν κυρίως διαδηλωτῶν. Παρ' αὐτοῖς αἱ φωναὶ εἶνε μετριώτεραι, τὰ κινήματα ἀξιοπρεπέστερα. Φαίνονται ὡς νὰ βλέπουν τοὺς

προπορευομένους μανιώδεις καὶ νἀγάλλωνται διὰ τὸν θρίαμβον . . . Καὶ βαθμηδόν, ἐφ' ὅσον τὸ πλῆθος διέρχεται, ὁ ἐνθουσιασμὸς βαίνει ἐλαττούμενος ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἕως οὗ κοπάσῃ ἐντελῶς εἰς τὴν φιλόγελων οὐρὰν τῶν περιέργων καὶ τῶν σχολιαστῶν, τῶν ἀνηκόντων συνήθως εἰς τὸ ἀντίθετον κόμμα. Ἡ διαδήλωσις παρῆλθε. Τὴν βλέπομεν τόρ' ἀπὸ μακράν, ὄγκον μελανὸν ἀνακινούμενον καὶ φωτιζόμενον μ' ἐρυθρὰς καὶ πρασίνας ἀνταυγείας. Ὡς βόμβος φθάνει μακρόθεν, ὡς κυμάτων θροῦς ὁ ἀνθρώπινος ἁλαλαγμός. Ναί, εἶχε δίκαιον εἷς τῶν προσφωνησάντων ἀπὸ τοῦ ἐξώστου του τοὺς διαδηλωτάς: «Δὲν ὑπάρχει λαμπρότερον καὶ μεγαγοπρεπέστερον θέαμα, ἢ τὸ θέαμα αὐτὸ λαοῦ συναθροιζομένου ἐν ὀνόματι τῶν ἐλευθεριῶν του!»

Ἀλλ' ὁποῖαι σκέψεις μελαγχολικαὶ ἐπιφοιτῶσιν εἰς τὸ πνεῦμα κατόπιν, ἀφ' οὗ σβεσθῇ ἡ πρώτη πολύχρωμος λάμψις καὶ κρίνῃ κανεὶς τί εἶδε καὶ τί ἤκουσεν! Ὅλος ἐκεῖνος ὁ λαὸς ὁ καταπονῶν τὸν λάρυγγα ἦτο ἢ πληρωμένος, ἢ ἀπατημένος, θῦμα ὑποχείριον μερικῶν ἐπιτηδείων καὶ ἀγυρτῶν. Δὲν ἤξευρε τί ἐζήτει, δὲν ἤξευρε τί ἔκαμνε. «Μὲ κουμπαριὲς καὶ μὲ κεράσματα» κατὰ τὴν παροιμιώδη ἔκφρασιν τοῦ κ. Γενναδίου, ἐδέθη, ἠχμαλωτίσθη καὶ παρεσύρθη νὰ κάμῃ ὅτι τοῦ εἶπνα, ὑπείκων εἰς τὸν ἔμφυτον, τὸν συνταγματικὸν διὰ τὰ κοινὰ ἐνθουσιασμόν. Τυφλὸς ἦτο καὶ κωφός. Τοῦ ὑπηγόρευσαν λέξεις ὕβρεων καὶ ὀνειδισμῶν ἀπρεπῶν, τὰς ὁποίας ἐπανελάμβανεν ἀσυνειδήτως. Τοῦ εἶπαν ψεύδη καὶ τὰ ἐπίστευσε· τὸν ἐκολάκευσαν αἰσχρῶς διὰ νὰ τὸν καταβιβάσουν εἰς πᾶν εἶδος ταπεινώσεως καὶ ἐξευτελισμοῦ, νὰ τὸν ἐξωθήσουν εἰς παντὸς εἴδους ἔγκλημα. Καὶ οἱ μικροὶ καὶ μικροφιλόδοξοι ἀρχηγοί του, κακοῦργοι ὄχι ὀλιγώτερον τῶν κακούργων, τοὺς ὁποίους ὑπερήσπισαν δωρεὰν εἰς τὰ δικαστήρια—ἔβλεπον τὸ ἔργον των καὶ ἐκαμάροναν. Δι' αὐτοῦ θὰ θριαμβεύσουν ἴσως κατὰ τῶν ὁμοίως ταπεινῶν των ἀντιπάλων καὶ θὰ ἱκανοποιήσουν τὸν στενὸν ἐγωισμὸν καὶ τὰ ἐλεεινά των συμφέροντα. Ἀλλὰ μήπως εἶνε ἄρά γε πολὺ καλλίτεροί των καὶ οἱ ἐπισημότεροι ἀρχηγοί; Ἂν ὑπερέχουν κατὰ τὰ ἐκλογικὰ κεφάλαια καὶ τὰ διανοητικὰ χαρίσματα, ἂν δὲν ἔχουν τόσον εὐτελῆ συμφέροντα νὰ θεραπεύσουν καὶ ὑγιεῖς φιλοδοξίας, ἂν ἀποβλέπουν κάπως καὶ εἰς τὸ καλὸν τῆς πατρίδος, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὀλίγιστα τόρα εἰμποροῦν νὰ κάμουν — εἶνε ἄρά γε καὶ αὐτοὶ χαρακτῆρες ἄρτιοι, ἀνεχόμενοι νὰ πολιτεύωνται ὑπὸ ὅρους τοιούτους καὶ τόσον σκανδαλωδῶς νὰ ἐφαρμόζουν τὸ ὄχι πάντοτε ἀνεπίληπτον ἀξίωμα τῶν Ἰησουιτῶν; Ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν το πιστεύω.

Μὲ τὰς κραυγὰς ἐκείνας καὶ τοὺς ἁλαλαγμούς, μὲ τὰς δηκτικὰς εὐφυολογίας τῶν διαδηλωτῶν, ὁποία ἔχθρα φαρμακερὰ καὶ λυσσώδης ἐξεδηλοῦτο κατὰ τῶν ἀντιπάλων! Εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν τὸ ἀδελφικὸν αἷμα θὰ ἔβαρε τὴν ὀδόν,— αἶσχος τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν κάμνει πλέον ἐντύπωσιν, ἀφ' οὗ συμβαίνει τόσῳ συχνά . . . Καὶ ὅμως ὑπὲρ τίνων ἀγωνίζονται αὐτοί; Μὴ δὲν εἶνε τὰ ἴδια ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦσι μὲ τὴν ζωήν των ἀκόμη καὶ μήπως οἱ ἀρχηγοί των, οἱ ἐχθροὶ σήμερον, δὲν ἦσαν φίλοι χθὲς καὶ δὲν θὰ γίνωσιν ἐχθροὶ πάλιν αὔριον, ἂν τὸ καλέσῃ ἓν οἱονδήποτε συμφέρον, ἐκτὸς τοῦ τῆς Πατρίδος, τοῦ πάντοτε τελευταίου; Ἰδοὺ τὸ σύστημα καὶ ἡ ἰδέα ὑπὲρ τῆς ὁποίας μάχονται, ἰδοὺ τί ἀντιπροσωπεύουν αἱ ὑψηλαὶ σημαῖαι, αἱ ῥίπτουσαι τὰς σκιάς των ἐπὶ τῶν τοίχων! Τυφλὴ καὶ ἄκριτος προσωπολατρεία καὶ εἰδωλολατρεία μυσαρά, ἄνευ ἀρχῶν, ἄνευ πεποιθήσεων. Καὶ ὅμως πῶς ἐσυνειθίσαμεν εἰς τὸ ἐπαίσχυντον αὐτὸ καθεστώς! Μήπως καὶ ὁ Μιθριδάτης δὲν ἐσυνείθισε τὰ δηλητήρια; Μὲ ὅλην τὴν ἀφέλειαν καὶ μὲ ὅλην ἴσως τὴν πεποίθησιν ἔλεγεν ἐσχάτως εἷς τῶν ὑποψηφίων, δημηγορῶν πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας ἐκλογεῖς του, ὅτι εἶναι εὐτύχημα διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχουν κόμματα ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, διότι αὐτὰ ἐξάπτουν τὰ πάθη καὶ προκαλοῦν ἐμφυλίους καὶ ἀδίκους σπαραγμούς. Ἀκριβῶς δηλαδή ὅ,τι ἔπρεπε νὰ εἴπῃ περὶ τῶν ὑπαρχόντων!

*

Ἀλλ' εἶνε καιρὸς νἀνακαλέσωμεν τὴν Ἐλπίδα, τοῦ καλλιτέρου μέλλοντος, τὴν πάντοτε παροῦσαν καὶ πρόθυμον. Ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἄπειρον, ὄχι. Ἔχει ἐν τῇ ἰδίᾳ της φύσει ἐγκείμενον τοῦτο τὸ καλόν: Ἡ θάμας καταστρέψῃ ὁλοτελῶς καὶ ταχέως, ἢ θὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ καθεστῶτος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον πάσχομεν σήμερον. Μέσος ὅρος δὲν ὑπάρχει. Ἀλλ' εἶνε σκληρὸν νὰ πιστεύσῃ τις καταδικασμένον ἀμετακλήτως εἰς ταχεῖαν καταστροφὴν ἐφριγηλὸν Ἔθνος τοιαύτης ἐπιδοξῆς καὶ προορισμοῦ καὶ νὰ μὴν ἐλπίσῃ ὅτι ἐκ τῆς γαγγραίνης τοῦ κομματισμοῦ ἀπέμεινεν καὶ μέρος τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἀπρόσβλητον, ἐν ᾧ συνεκεντρώθη ὅλη ἡ ζωή, ἡ περιμένουσα νὰ ἐκχυθῇ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ, ἅμα οἱ εὐνοϊκοὶ ὅροι τοῦ μέλλοντος τὸ ἐπιτρέψουν.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

Η ΣΥΓΧΩΡΕΣΙΣ[1]

Ἐκεῖνο τὸ λαγκάδι ὁμοιάζει χωνὶ μὲ ἁπλωμένα τὰ πλευρά, καὶ 'ς τὴν μέσην ὁ δρόμος θὰ ὡμοιαζε τρίγωνο μὲ ὑποθετικὴν βάσιν ἀνάερα, ἐὰν τὰ σκέλη δὲν ἦσαν καὶ τὰ δύο πολυάγκωνα· ἔλεγες πῶς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἄνοιξε σεισμός, καὶ τὸν δρόμον ἐχάραξε, καθὼς ἐπέρασε κατηφόρου ἀνηφόρου, ἀστραποπέλεκο. Τὴν γωνίαν τοῦ τριγώνου, 'ς τὸν πάτον, κόβει χείμαρρος μικρὸς ἀλλὰ πολὺ κρεμαστός, καὶ τὸν χειμῶνα, καθὼς συμμαζόνει τὰ νερὰ ἀπὸ ταῖς δύο πλαγιαίς, ῥοβολάει ἐπάνω εἰς στερεώτατο κρεββάτι ἀπὸ ριζόπετραις, καὶ τὸ καλοκαῖρι μένει ξεροπόταμο, μὲ νερὸ ποὺ ἀκρογυαλίζει 'ς τὰ χαλίκια, ὀλιγοστό, τόσο νὰ ζωντανεύῃ τ' ἀγριολούλουδα τῆς ῥεματιᾶς. Ὁ τόπος ἐκεῖνος δὲν ἐγνώρισε ποτὲ μήτε σήκωμα Ἡλίου μήτε βασίλεμα, μόνον καταμεσήμερα φωτίζει ἀνάμεσα εἰς τὸν φουντωτὸν ἐλαιῶνα. Ἀλλ' ἔχει ἄλλο τι ἀξιοσημείωτον ἐκεῖν' ἡ θέσις· ἡ μία πλαγιὰ ἄγρια καὶ σύλλογγη, κ' ἐπάνω της ἁπλόνεται μεγάλο ἄδενδρο σιάδι μὲ τρανὰ λιθάρια ἠλιόκαυτα, γδαρμένα, ὡσὰν πετρωμένα καύκαλα γιγάντων· τριγύρω, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, βαθειὰ σπήλαια, καὶ ἀγριοσυκιαῖς ἐκεῖ μέσα ῥιζωμέναις φράζουν τὸ στόμα τους· δείχνουν οἱ ἐντόπιοι κ' ἕνα ἄκωλο βύθισμα, γιατὶ πέτρα, ἂν τὴν ἀπολύσῃς μέσα, δὲν εὑρίσκει τὸν πάτον, καὶ λέγουν πῶς αὐτὸ κατεβαίνει ἕως τὸν κάτω κόσμον, ὅθεν καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀνομάζεται τὸ *Βουνὸ τῆς Σκοτεινῆς*. Μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ σπήλαια, τὸν παλαιὸν καιρόν, ἐκρύβοντο ἄνθρωποι κριματισμένοι, νὰ λυτρώσουν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς δικαιοσύνης, καὶ καθὼς ἀπὸ αὐτοὺς πολλοὶ συνέβαινε νὰ πεθάνουν τῆς πείνας καὶ τῆς δίψας, ἐπιστεύετο πῶς ἡ ψυχαίς τους ἔμειναν στοιχειωμέναις εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ἀπάτητον τὴν νύκτα ἀπὸ τὸν φόβον τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Ἡ ἀντίκρυ πλαγιά, ἥμερη, κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ πρασινίζει καὶ ἀμπέλι, καὶ εἰς μίαν ῥάχην, ξεχωριστὴν ἀπὸ ταῖς ἄλλαις, ἡ ἐκκλησιοποῦλα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, λεγομένη τοῦ Ἀσκηταριοῦ, διότι ἐκεῖ, ὡς λέγουν, ἀπέθανε κ' ἐτάφη ἕνας ἅγιος ἀσκητής· ἀπὸ ἕνα μέρος ἡ μονιὰ τοῦ Πειρασμοῦ καὶ κολασμένων ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ μνήμη τῆς ἁγιοσύνης, καὶ μόνον μία διασκελιὰ τὰ χωρίζει· διὰ τοῦτο εἶπα ὅτι ὁ νοῦς προσηλόνεται εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν· εἶνε συμβολική.

* *

Ὁ Χαράλαμπος ἀκολουθοῦσε, μὲ βάδισμα τακτικὸ καὶ ἀργό, ἐκεῖνον τὸν δρόμον, μηχανικῶς, καὶ μόλις τοῦ ἔρεγγεν ἡ σελήνη ποὺ ἐμεσουράνιζε· ἦταν τόσο διασκορπισμένος ὁ νοῦς του, ὥστε ὅταν ἔρθασε εἰς τὸν πάτον, καὶ ἄρχιζε τὸν ἀνήφορον, δὲν ἀνανοήθη νὰ κάμῃ τὸν σταυρόν του, ὅπως ἐσυνηθοῦσε ὅσαις φοραὶς ἀγνάντευεν ἐκκλησίαν, καὶ αὐτοῦ, ἀντίπερα τοῦ δρόμου, ἐφανερόνετο λευκὸ λευκὸ τὸ μικρὸ ξωκκλήσι. Ὁ ἀνήφορος σβύνεται εἰς ἕνα μονοπάτι ἴσιο, ποὺ ἐξακολουθεῖ κάμποσο διάστημα, πάντοτε ἀνάμεσα εἰς ἐλαιόδενδρα, καὶ βγαίν' εἰς μέρος ξέφωτο· τὸ ἴλαρὸ ῥέγγος καὶ ὁ ἀνοικτὸς καθαρώτερος ἀέρας τὸν ἐξύπνησαν, κ' ἐνόησε ποῦ εὑρίσκετο· ἐκάθισε ἐκεῖ νὰ ξανασάνῃ, καί, τὸ περισσότερο, νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς σκοτεινοὺς στοχασμοὺς ὁποὺ ἔδερναν τὸ λογικό του ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ εἶχε ἀφήσῃ τοὺς χωριανούς του.

Αὐτοῦ ἡ μία πλαγιὰ κόβεται καὶ παύει, ὥστε ἀνοίγεται ὁ τόπος· ἡ ἄλλη, τῆς Σκοτεινῆς, σχηματίζει ἀγκῶνα, ὥστε ὁ δρόμος, στενὴ λουρίδα, κυρτὴ ὡσὰν πέταλο, ἐδῶθε ἀκουμπᾷ εἰς τὸ βουνό, ἐκεῖθε ξακρίζει γκρέμισμα μὲ χάσμα μέγα ἀποκάτω, ποὺ δέχεται ἄλλον χείμαρρον· ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ἄφρακτον ἐξώστην φαίνεται ἡ μεγάλη κοιλάδα ἐκείνης τῆς περιοχῆς, τ' ἀντίπερα βουνά, ὁποὺ τὴν ζώνουν, παρέκει 'ς ἕνα μέρος τὰ ὄρη καὶ ἡ θάλασσα τῆς Ἠπείρου, καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸ πέλαγος ὁποὺ χωρίζει τὴν Κέρκυραν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἡ δύο θάλασσαις εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν κάτασπραις ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Σελήνης. Ἦταν ἀνάνεμη, ἀτάραχη, καλοκαιρινὴ νυκτιά· ἀλλὰ μέσα εἰς τὴν σιγὴν καὶ εἰς τὴν ἀκινησίαν τῆς ἀψύχου φύσεως, ἀπ' ὅλα τὰ βουνὰ τριγύρω, ἐγαύγιζαν σκύλοι, ποὺ ἐφύλαγαν τὰ κοπάδια, λαλοῦσαν κουδούνια τῶν προβάτων, ὡς ἐτύχαινε νὰ σαλεύουν μέσα εἰς ταῖς στάναις, καὶ τσακάλια οὐρλιαζαν μέσ' ἀπὸ τὸ Βουνὸ τῆς Σκοτεινῆς· ἐκεῖν' οἱ διάφοροι ἦχοι, μὲ τὸν ἀντίλαλον ἀπὸ τὴν μεγάλην κοιλάδα, ἔσπαναν ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν τὸ σιγαλὸ ῥεῦμα τῆς ἡσυχίας κ' ἐπροξενοῦσαν εἰς τὸ αὐτὶ αἴσθησιν, ὁποίαν αἰσθάνεται τὸ μάτι ὅταν ἀστραπαῖς μὲ σπαρταρισταῖς ἀναλαμπαῖς χαρακόνουν ἄφεγγο σκοτάδι.

* *

Δὲν ἔδινε προσοχὴν ὁ Χαράλαμπος εἰς ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ἂν καὶ εἶχε εἰς τὸ ἄκρον εὐαίσθητην τὴν φαντασίαν· εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ νοῦς του εἶχε ξαστερώσῃ, ὥστε ἐκατόρθωσε νὰ βλέπῃ τί ἐδιαλογίζετο.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν— ἔλεγε — θὰ κολασθῶ· ὁ Θεός, καὶ νὰ μὲ συγχωρέσῃ, δὲν ἔκαμε καλά· κύτταξε τὴν πλάσιν ὅλην· ὅλα ὥμορφα, ὅλα τακτικά· γυρίζουν οἱ καιροὶ ἀπαρασάλευτα, ἄνοιξι, καλοκαῖρι, φθινόπωρο, χειμῶνας· τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, 'ς τὴν ὥραν τους ὅλα, πρῶτα πρασινίζουν, κατόπιν ἀνθίζουν, ὕστερα καρποφοροῦν· ἀλήθεια χαλᾷ καὶ τὸ ἄνθος, ἀλλὰ κάτι μένει· πέφτει ἄγουρος ἢ σέπεται ὁ καρπός, ἀλλὰ κάτι μένει· μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ὅλα τὰ ζωντανὰ πλάσματα, ἥμερα καὶ ἄγρια, τὰ βλέπεις νὰ κρατοῦν τὴν ἴδιαν σειρὰν εἰς ὅ,τι κάνουν· θέλεις ἄλλο; αὐτὸ τὸ μικρὸ πετούμενο, τὸ χελιδόνι, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ πέρα πάντοτε εἰς τὸν ἴδιον καιρόν, πολλαῖς φοραῖς τὴν ἴδιαν ἡμέραν, καὶ γυρίζει πάντοτε εἰς τὸ ἴδιο μέρος καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ἴδιο κεραμίδι σκαρόνει τὴν φωλιά του· τὰ πάντα τακτικὰ καὶ ὥμορφα, *καλὰ λίαν*, καθὼς τὰ ἐκαμάρωσεν ὁ ἴδιος ὅταν τὰ πρωτόπλασε· κύτταξε τώρα τὸ καλλίτερό του ποίημα, τὸν ἄνθρωπον· ἡ γνώμη του, οἱ τρόποι του, τὰ ἰδιώματα καὶ τὰ καμώματα, ὅλα ἀνάποδα καὶ ἄτακτα· ἄνθρωπος ἀνθρώπου δὲν ὁμοιάζει, καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος διαφέρει πολλαῖς φοραῖς ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του· ἔχει, μόνος ἀπ' ὅλα τὰ πλάσματα, ἐκεῖνο τὸ οὐράνιο λυχνάρι, τὸ λογικό, νὰ τοῦ δείχνῃ τὸν δρόμον· καὶ πῶς τὸ μεταχειρίζεται;

1 Τέλος· ἴδε σελ. 260

ὡσὰν νὰ ἦταν θεότυφλος· αὐτὸ τὸ λαμπρὸν ἐργαλεῖον γίνεται πολλαῖς φοραῖς κακώτερο ἀπὸ δόντι λυσσιασμένου σκύλου· μὲ αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος πολλαῖς φοραῖς ἐξολοθρεύει τοὺς ἄλλους ἢ καὶ τὸν ἑαυτόν του· ἐργάζεται τὸ κακό, εἴτε ἀπὸ πλεονεξίαν, ὡς νὰ εἶχε νὰ ζήσῃ πάντοτε, εἴτε ἀπὸ μωρὸ πεῖσμα· σπάνιαις, πολὺ σπάνιαις φοραῖς, ἐργάζεται τὸ καλό· ἂν τὸ ἐπιθυμῇ, δύσκολα ἔχει καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὸ κάμῃ· εἴτε ἀπὸ περιστατικά, εἴτε ἀπὸ ρθόνον τῶν ἀνθρώπων, εἴτε ἀπὸ συνέργειαν τοῦ Πειρασμοῦ, χίλια ἐμπόδια κάθε λογῆς ἀντιστέκονται εἰς τὸν ἀγαθὸν σκοπόν του, καὶ δὲν εἶνε ἀρκετὸς νὰ βγῇ πέρα. Κ' ἐγὼ εἰς τὴν ζωήν μου, ἀλήθεια δὲν ἔκαμα κανένα κακὸ μεγάλο, ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔτυχε νὰ κάμω καὶ κανένα καλό· τώρα μοναχά, ὁποῦ ἀπέθανε ἐκεῖνος ὁ δυστυχισμένος, ἠθέλησα νὰ βοηθήσω τὴν ἔρμην θυγατέρα του· ἐβάλθηκα ὥμορφα ὥμορφα νὰ καταρέρω τὴν μητέρα τοῦ γαμπροῦ νὰ συγκλίνῃ εἰς τὸν γάμον, μοῦ ἐραίνετο πῶς θὰ ἐκατόρθονα νὰ τὴν ἡμερώσω μὲ τὸ νὰ στοχασθῇ ὅτι θὰ ἀναστήσῃ τὸ σπίτι της· καὶ μὲς τὴν ὥρα ποῦ ἔβαζα τὸ νερὸ 'ς τ' αὐλάκι, κύτταξε δυστυχία! βγαίνει αὐτὸ τὸ ἄκουσμα καὶ μοῦ κλεῖ τὸ στόμα· ἂν ὅλος ὁ κόσμος πιστεύει ὅτι ἐκεῖνος ἐβρουκολάκκιασε πῶς νὰ ξαναειπῶ τῆς Ἀγαθῆς νὰ κάμῃ νύφη τὴν θυγατέρα του; δὲν εἶμαι φιλόσοφος γιὰ νὰ τῆς γυρίσω τὴν γνώμην. Γιὰ τοῦτο ἔχω παράπονο τοῦ Θεοῦ καὶ μεγάλο· πρῶτα, γιατὶ νὰ μοῦ βάλῃ 'ς τὸν νοῦν αὐτὸ τὸ θεάρεστο πρᾶγμα, καὶ κατόπιν ἀμέσως νὰ γίνεται τοῦτο ποῦ γίνεται γιὰ νὰ μὴ τὸ τελειώσω; κ' ὕστερα, ἐὰν ὁ πεθαμένος ἦταν ἀδικητής, τί πταίει ἡ δύστυχη ὀρφανὴ καὶ παιδεύεται; . . . Ἴσως ἐγὼ εἶμαι τρελλὸς νὰ βασανίζω τὸ πνεῦμά μου καὶ νὰ τρώγω τὴν καρδιά μου γιὰ ξένον πόνον· ἀλλὰ πῶς ἠμπορῶ νὰ λησμονήσω ὅτι εἰς τὸν Ἀναστάσι, ὁποιος καὶ ἂν ἦταν, ἐγὼ χρεωστῶ τὴν ζωήν μου; . . . . Ἐφάνη, δὲν ἐφάνη, ποιὸς τὸ γνωρίζει; ὁ λόγος ἴσως ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ μίσος τοῦ κόσμου· ἴσως εἶνε ἀλήθεια· ἐμένα δὲν μοῦ ἐφανερώθηκε· ἀλλά, καθὼς λέγουν, ὁ πεθαμένος δὲν δείχνεται παρὰ ἐκεῖ ποῦ θέλει· ὁ δυστυχὴς μ' ἀγαποῦσε πολὺ — τὸν μόνον ἄνθρωπον ποῦ ἀγάπησε — ἴσως δὲν μοῦ παρουσιάζεται, γιὰ νὰ μὴ μὲ τρομάξῃ· κ' ἔχεις ἄδικο, Ἀναστάσι, — τὸ γνωρίζεις ποῦ εἶμαι ἄφοβος· νὰ σ' ἔβλεπα θὰ μ' ἐβαστοῦσε ἡ καρδιὰ νὰ σοῦ κρίνω καὶ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ ἡσυχάσῃς εἰς τὸν τάφον σου, γι' ἀγάπη μου καὶ γι' ἀγάπη τῆς ὀρφανῆς σου.

Καὶ καθὼς ἐσήκωσε τὰ μάτια, ξάφνου ἐδιαφάνηκε ὁ Ἀναστάσιος ποῦ ἐπροβατοῦσε σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶχε πέσῃ νεκρός· ἦταν ὁλόβολος ὅπως τὸν εἶχε μὲ τὰ χέρια του κατεβάσῃ μέσα εἰς τὸν τάφον ὁ Χαράλαμπος, — μὲ μαῦρον σκοῦρον, καὶ μὲ τὰ γένεια μεγάλα, καθὼς τὰ εἶχε ἀφήσῃ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποῦ ἔχασε τὸ παιδί του. Ὁ Χαράλαμπος ἐπῆγε νὰ φωνάξῃ: *Μνήσθητί μου, Κύριε*, καὶ νὰ κάμῃ τὸν σταυρόν του, καθὼς ἐσυνηθοῦσε πάντοτε ὅταν ἀπαντοῦσε φαντάσματα, ἀλλὰ ἐκράτησε καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ χέρι — δὲν ἤθελε νὰ τοῦ φύγῃ — καὶ τοῦ εἶπε: «Ἀναστάσι, εἶσαι σύ;» Τὸ φάντασμα ἔγρουσε πονετικά, ὡσὰν σκύλος, κ' ἐχάθη μέσα εἰς τὸν κυπαρισσιῶνα· ὁ Χαράλαμπος ἔπεσε κατὰ γῆς ἀναίσθητος.

* * *

Τ' ἀποταχυὰ ταραχὴ μεγάλη 'ς ὅλο τὸ χωριό· πιστικοί, καθὼς ἐδιάβαιναν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος μὲ τὰ κοπάδια τους, εἶχαν εὕρῃ τὸν Χαράλαμπον ποῦ ἐσέρνονταν, καὶ τὸν ἐβοήθησαν νὰ πάῃ σπίτι του· ἕως τότε κανένας δὲν εἶχ' εὑρεθῇ νὰ εἰπῇ πῶς εἶδε τὸν πεθαμένον, ἀλλ' ὕστερ' ἀπὸ αὐτὸ τὸ περιστατικὸ ὅλος ὁ κόσμος ἐσυμπέρανε ὅτι ὁ Χαράλαμπος ἄσφαλτα τὸν εἶχε ἀπαντήσῃ ἐκείνην τὴν νύκτα κάτω ἀπὸ τὸ Βουνὸ τῆς Σκοτεινῆς.

Τὸ μεσημέρι ἡ Εἰρήνη ἐπῆγε μὲ τὴν ξέσταν της εἰς τὸ πηγάδι τοῦ χωριοῦ· ἅμα τὴν εἶδαν ἡ ἄλλαις γυναῖκες ἀναμέριασαν ὅλαις, ἐκύτταζε ἡ μία τὴν ἄλλην, κ' ἐκρυφομιλοῦσαν μεταξύ τους· ἡ δύστυχη κόρη ἀγνοπάνιασε, ὡσὰν κατάδικος, καί, καθὼς ἐγύριζε σπίτι της, τῆς ἔτρεμαν τὰ γόνατα· ἐκεῖ ποῦ ἐπατοῦσε τὸ κατῶφλι της ἕνα μικρὸ παιδὶ τὴν ἔδειξε μὲ τὸ χέρι καὶ εἶπε· «ἐκείνη ποῦ ὁ πατέρας της προβατεῖ κάθε νύκτα».

Καὶ καθὼς ἀπλώθηκε ἡ φοβερὴ βοὴ ἐπάνω κάτω εἰς ὅλαις ταῖς γειτονιαίς, κανένας δὲν ἐδιάβαινε πλέον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σπίτι· ἡ δύο γυναῖκες ἔμειναν θεομόναχαις, καὶ κάθε κοντόβραδο ἄκουαν πέρα πέρα εἰς τὴν γειτονιά τους νὰ σφικτομανταλόνωνται θύραις καὶ παράθυρα· ψυχὴ γεννημένη δὲν ἐπατοῦσε εἰς τὸ σπίτι τους, μήτε ὁ παλαιὸς φίλος τους, ὁ Χαράλαμπος· αὐτὸς ἦταν ἀκόμη κατάκοιτος, καὶ εἶχε καλέσῃ τὸν πνευματικόν του.

Ἀλλὰ κάτι χειρότερο συνέβη· ὅταν ἔβγαλαν τὸν Ἀναστάσιον, ἡ ἀδελφή του ἐπῆρε ἀπὸ τὴν κασέλα του ὀλίγα χρήματα, ὅσα ἐλογάριαζε ποῦ θὰ ἦσαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ περάσουν ταῖς σαράντα ἡμέραις, κ' ὕστερα ἐκατέβασε καὶ ἐκλείδωσε τὸν καταρράκτην, ἀπ' ὅπου ἀνέβαιναν εἰς τὸ ἀνῶγι, ὅπου αὐτὸς εἶχε τὸ κρεββάτι. Ἡ γραῖα μὲ τὴν ἀνεψιά της ἐκοιμῶντο εἰς τὸ χαμῶγι. Ὅλαις ταῖς ἄλλαις νύκταις ταῖς εἶχαν περάσῃ ἀπείρακτα καὶ ἥσυχα, ἀλλ' ὕστερ' ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἄκουσμα, μία νυκτιά, ἐνῷ ἦσαν καὶ ἡ δύο εἰς τὸν πρῶτον ὕπνον, ἡ Εἰρήνη ἐταράχθηκε ξάφνου καὶ εἶπε τῆς θείας της.

— Μητέρα, ἀκοῦς τί γίνεται ἀπάνω;

Η ΕΛΛΑΣ ΠΡΟ ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΩΝ

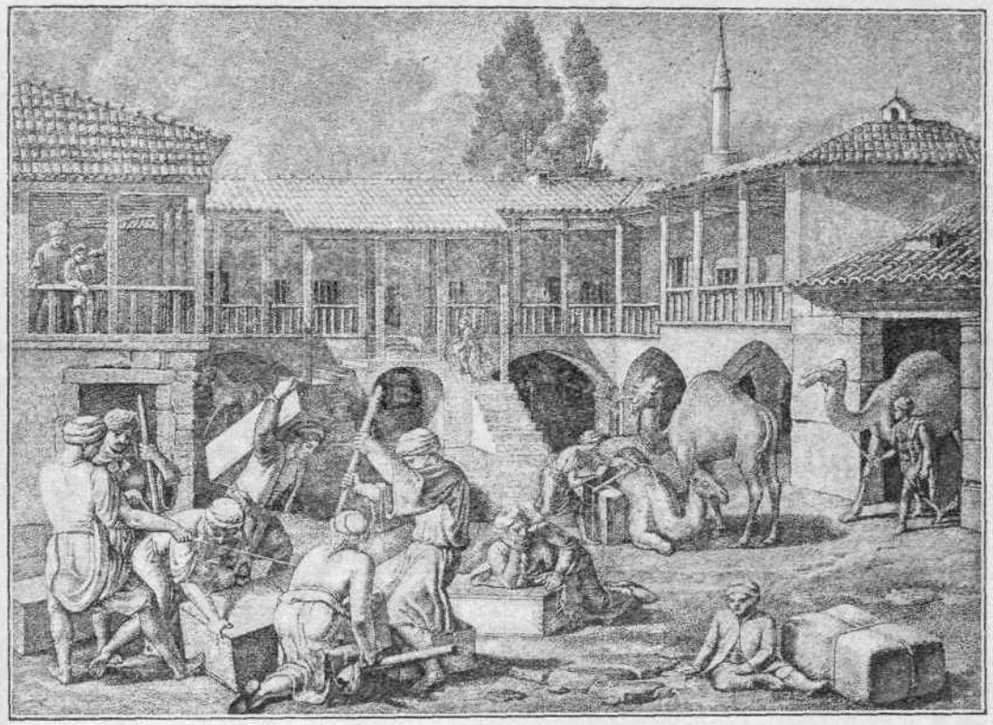

ΚΑΡΑΒΑΝΣΕΡΑΪ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ

— Ἡσύχασε, παιδί μου — ἀποκρίθηκε ἡ γραῖα — εἶνε νυφίτσα ποῦ κυνηγάει μιερά.

— Τί νυφίτσα, μανοῦλά μου! εἶναι σαλαγὴ ὡσὰν ἀπὸ ἄλυσαις συρμέναις· δὲν ἀκοῦς ὁποῦ θέλει ν' ἀνοίξῃ τὸν καταρράκτην, νὰ κατεβῇ κάτω;

— Κάμε, παιδί μου, τὸν σταυρόν σου καὶ κοιμήσου.

* * *

Ἔλειπαν ἀκόμη τέσσεραις ἡμέραις νὰ σαραντίσῃ ὁ πεθαμένος· ὁ Χαράλαμπος πρώτην ἡμέραν ὁποῦ ἐβγῆκε ἐπῆγε εἰς τὸ σπίτι τῆς ὀρφανῆς.

— Κουμπάρε Χαράλαμπε — τοῦ εἶπε ἡ γραῖα — νὰ ξερες πῶς ἐκαταντήσαμε· δὲν κοτᾶμε νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν πόρτα μας· πίνομε ἀπὸ τὸ γλυφὸ πηγάδι τῆς αὐλῆς μας· μᾶς ἔχουν γιὰ κολασμένας· καὶ τί νυκτιαὶς περνᾶμε! ὁ συχωρεμένος δὲν μᾶς ἀφίν' ἡσυχίαν· κάμε τὸ ψυχικὸ νὰ πᾷς νὰ εὕρῃς τὸν Παπᾶ Εὐθύμιον, νὰ τοῦ εἰπῇς ὅτι τοῦτο τὸ σάββατο θὰ γείνῃ τὸ μνημόσυνο.

— Κύριε Χαράλαμπε — τοῦ εἶπε ἡ κόρη — σ' ἔχω γιὰ δεύτερον πατέρα· ἡ ζωὴ δὲν εἶναι γιὰ μένα· τὸ βλέπεις· ὕστερ' ἀπὸ αὐτὸ ποῦ συμβαίνει δὲν ἔχω καμμίαν ἐλπίδα νὰ μὲ πάρῃ ὁ ἀραβωνιαστικός μου.

— Ὁ Χαρίδημος — εἶπε ὁ Χαράλαμπος — δὲν ἄλλαξε γνώμην.

— Τὸ πιστεύω, εἶναι τιμημένος νέος· ἀμμὴ πῶς νὰ 'μπῶ 'ς ἕνα σπίτι, ὅπου ἡ πεθερὰ δὲν μὲ θέλει, καὶ καταριέται τὸν πατέρα μου; τὰ γνωρίζεις ὅλα... Ἴσως ὁ Θεὸς τὰ ἔφερε ὅπως τὰ ἔφερε γιὰ καλό· καθὼς λέγει ὁ κόσμος, ὁ μακαρίτης ἦταν πλεονέκτης, καὶ ἀπ' ὅ,τι φαίνεται ὁ Θεός μοῦ δείχνει πῶς δὲν πρέπει νὰ χαρῶ αὐτὰ τὰ ἀδικομάζωτα πλούτη· στοχάζομαι νὰ σοῦ δώσω ὅ,τι καὶ ἂν μοῦ ἄρησε, νὰ τὰ ψυχοδωρήσῃς εἰς τοὺς ἀδικημένους, κ' ἐγὼ νὰ πάω νὰ κλεισθῶ 'ς τὸ Μοναστήρι· μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἠμπορῶ νὰ ἐξαγοράσω ἐκείνην τὴν βασανισμένην ψυχήν· ἔσφαλα κ' ἐγὼ ν' ἀρραβωνιασθῶ κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα μου, καὶ τώρα πληρόνω τὴν ἁμαρτίαν.

— Θεάρεστη ἡ γνώμη σου — εἶπε ὁ Χαράλαμπος — ἀλλ' ἄρησε νὰ περάσῃ ὁ χρόνος, πρὶν ἀποφασίσῃς· κ' ὕστερα γνωρίζω ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἂν θέλῃ νὰ ἀσκητεύσῃ, πρέπει νὰ λησμονήσῃ τὸν κόσμον, καὶ σύ, παιδί μου, δύσκολα θὰ λησμονήσῃς τὸν Χαρίδημον.

— Καὶ ἂν δὲν μπορέσω νὰ τὸν λησμονήσω, θὰ πεθάνω.

Ὁ Χαράλαμπος ἔκαμε μεγάλην δύναμιν γιὰ νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

— Πηγαίνω — εἶπε — νὰ διορίσω τὸ μνημόσυνο.

— Νὰ τὸ κάμῃ ἐνωρίς, ὅτι βγῇ ὁ Ἥλιος — εἶπεν ἡ γραῖα — καὶ νὰ μὴ σημάνῃ· ἐμεῖς θὰ πᾶμε

εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὶν φέξῃ, καὶ ὅταν καλονυκτώσῃ θὰ γυρίσωμε σπίτι.

— Θὰ γείνῃ τὸ καλήτερο — εἶπε ὁ Χαράλαμπος.

*
* *

Ὁ Χαράλαμπος ἐστοχάσθη νὰ πάῃ πρῶτα νὰ πάρῃ γνώμην ἀπὸ τὸν ἐφημέριον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ὁποῦ ἦταν καὶ πνευματικός του.

— Γνωρίζω, Χαράλαμπε, τί μὲ θέλεις – εἶπεν ὁ γέρος ἅμα τὸν εἶδε—ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ μ' ἐπροσκάλεσες καὶ ἦλθα σπίτι σου, ὅλο συλλογίζομαι μὲ ποῖον τρόπον νὰ βοηθήσω αὐταῖς ταῖς δυστυχισμέναις.

— Βάλε κ' ἐμένα, δέσποτά μου· τὸ ἠξεύρεις ὁποῦ εἶμαι πταίστης· ἐβαρυγνώμησα εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἁγιοσύνη σου εἶσαι παλαιός, δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ σοῦ εἰπῇ ἄλλος τί θὰ κάμῃς εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν· ἀλλὰ ἔχω ἀκουστὰ ὅτι παλαιόθεν εἶχαν τὸν τρόπον νὰ ἡσυχάσουν τὸν πεθαμένον.

— Τὸ γνωρίζω· ἀλλά, ὅπως ἦλθαν τὰ πράγματα τούτην τὴν φοράν, εἶναι καὶ μεγάλη χρεία νὰ καταπραύνωμε τὸν κόσμον.

— Καὶ ἀκόμα τὴν μητέρα τοῦ Χαρίδημου· ἄκουσα πῶς ὁ κακόμοιρος ἀπὸ τὸν καϋμόν του θὰ σηκωθῇ νὰ φύγῃ, νὰ ξενιτευθῇ γιὰ πάντοτε· κάμε, δέσποτά μου, ὅ,τι σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός· εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ὁ νοῦς μου δὲν δουλεύει, ὕστερα ποῦ μ' ἐπάταξε ὁ Θεός.

— Σοῦ εἶπα ὅτι εἶσαι συγχωρεμένος· ἀπὸ μεγάλον πόθον νὰ λυτρώσῃς τὴν θυγατέρα τοῦ φίλου σου, ἐλησμόνησες μιὰ στιγμὴ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μονόθελος, δὲν δέχεται τοῦ ἀνθρώπου ἡ γνώμη νὰ προλάβῃ τὰ σχέδιά του· πολλαῖς φοραῖς ὅ,τι μᾶς φαίνεται κακὸ καὶ ἀνάποδο, τὸ συγχωρεῖ νὰ γένῃ ἡ σοφία του, γιὰ νὰ μᾶς διορθόνῃ, καὶ ἀπὸ τὴν ὀργὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἔχθραν νὰ φέρῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμόνοιαν. Ἂς ἔχωμε πίστιν κ' ἐλπίδα εἰς τὸν Μεγαλοδύναμον. Τὸ σάββατο σαραντίζει ἐκεῖνος ὁ δυστυχισμένος· νὰ εὑρεθῇς ἐσὺ μὲ ταῖς δύο γυναίκαις εἰς τὴν Εὐαγγελίστραν, τὴν συνειθισμένην ὥραν.

— Ἡ γυναῖκες θέλουν νὰ γείνῃ τὸ μνημόσυνο μυστικά.

— Αὐτὰ δὲν γίνονται μυστικά· εἰπέ τους πῶς δὲν ἔχουν νὰ φοβηθοῦν τίποτε.

*
* *

Ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἦταν ἐνενηντάρης, τοῦ εἶχαν μεγάλο σέβας ὄχι μόνον εἰς τὸ χωριό του, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ περίχωρα. Ἐπειδὴ μὲ τὸν φυσικόν του νοῦν ἐπρόβλεπε πολλὰ πράγματα πῶς θὰ συμβοῦν, τὸν ἔλεγαν προφήτην, καὶ ἀκόμη πῶς εἶχε μεγάλην χάριν πρὸς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸ διάστημα αὐτῶν τῶν δύο ἡμερῶν ὁ γέρος ἐκάλεσε εἰς τὸ κελλί του κάμποσους ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ καὶ τὴν μητέρα τοῦ Χαρίδημου, καὶ καθὼς οἱ ἄνθρωποι ἐκατέβαιναν ἀπὸ τὸ κελλὶ ὁ κόσμος τοὺς ἐρωτοῦσε τί θέλει ὁ εὐλογημένος, ἀλλὰ κανένας δὲν ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ μυστικό. Τὴν παρασκευὴν τὸ βράδυ ἡ ἐκκλησία τῆς Εὐαγγελίστρας ἐσήμανε νεκρικά, καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔμαθεν ὅτι τὸ σάββατον θὰ γείνῃ τὸ μνημόσυνο τοῦ Ἀναστασίου. Τ' ἀποταχὺ ὁ Χαράλαμπος μὲ ταῖς δύο γυναῖκαις ἐπῆγαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν — ἦταν γεμάτη· ὁ γέρος μὲ τοὺς ἄλλους δύο ἱερεῖς τοῦ χωριοῦ ἄρχισε τὴν νεκρώσιμην ἀκολουθίαν· ὅταν ἐτελείωσαν ἡ εὐχαίς, ὁ γέρος ἔκαμε ἁγιασμόν, ἐπῆρε τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸν ἐστύλωσεν ἐπάνω εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀναστασίου, κ' εἶπε μεγαλοφώνως, ὥστε τὸν ἄκουσαν ὅλοι μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ προαύλι.

— Τοῦτος ὁ ἁμαρτωλὸς—ὅλοι εἴμεθα ἁμαρτωλοὶ—δὲν εὑρίσκει ἀνάπαυσιν ἂν δὲν τὸν συγχωρέσετε· ἀπὸ κεῖ, ποῦ εἶναι, σᾶς παρακαλεῖ νὰ τὸν συγχωρέσετε.

Καὶ μὲ τοῦτο ἔχυσε τὸ ἁγίασμα εἰς τὸν λάκκον ὁποῦ ἔκαμε ὁ στύλος τοῦ σταυροῦ μέσα εἰς τὸ χῶμα· καθὼς ἡ γῆ ἔπιε τὸ ἁγίασμα ἔγεινε μέγας σεισμὸς ὁποῦ ἔτριζαν οἱ τοῖχοι τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, καὶ ὅλοι μὲ τοὺς ἱερεῖς ἐφώναξαν·

— Κύριε, ἀνάπαυσον τὸν δοῦλον σου.

Κατόπιν ὁ γέρος ἐκάλεσε σιμά του τὴν Εἰρήνην καὶ τὸν Χαρίδημον μὲ τὴν μητέρα του, ἔσμιξε τὰ χέρια τῶν δύο γαμπρῶν κ' εἶπε τῆς μητρός·

— Δόσε τὴν εὐχήν σου εἰς τοῦτα τὰ δύο ὀρφανά· τὸ θέλει ὁ Παντοδύναμος.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 15 Μαρτίου 1892.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ

ΤΑ ΕΝ ΚΛΩΒΟΙΣ ΠΤΗΝΑ[1]

ΣΠΙΝΟΣ

(*Τσόνι κοινῶς εἰς τινα μέρη τῆς Ἑλλάδος*)

Fringilla coelebs.

Χαρακτῆρες

Ἔχει μῆκος τὸ πτηνὸν τοῦτο 16 ὑρεκατοστόμετρα, ῥάμφος κωνικὸν καὶ ὀξύ, ὑπόλευκον κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κυανοῦν κατὰ τὸ ἔαρ μέχρι τοῦ χρόνου τῆς πτερορρυήσεως τοιοῦτο διατηρούμενον.

Ὁ ἄρρην ἔχει τὸ μέτωπον μέλαν, τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν αὐχένα κυανᾶ τεφρόχροα· τὴν ῥάχιν καστάνινον μετὰ χρώσεων πρασίνων ἐλαίας, καὶ τὴν οὐρὰν πράσινον βρύου· τὰς παρειάς, τὸν τράχηλον, τὸ στῆθος, τὸ ὑποκάτω τοῦ σώματος ὑπόμελαν ἐρυθρίζον. Τὸ χρῶμα τοῦτο πρὸς τὴν κοιλίαν καθίσταται λευκόν. Ἡ πτέρυξ διατέμνεται ὑπὸ διπλῆς λευκῆς ταινίας.

Ἡ θήλεια διαφέρει κατὰ τὸ ἀνάστημα, οὖσα μικροτέρα, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα τοῦ αὐχένος καὶ τῆς ῥάχεως, ὅπερ εἶναι τεφρὸν ὑπόμελαν, ἐνῷ τὸ κάτω ὑπόλευκον ἐρυθρίζον.

[1] Ἴδε σελ. 229

Ὁ Σπῖνος εὑρίσκεται καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην πλὴν τῶν βορειοτάτων καὶ νοτιωτάτων ταύτης μερῶν.

Ἤθη καὶ ἔθιμα

Βιοῖ εἰς τὰ δάση, τὰς φυτείας καὶ τοὺς κήπους. Εὑρίσκεται εἴς τε τὰς κοιλάδας καὶ τὰ ὄρη. Καίτοι ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους φαίνονται σπῖνοι, ἐν τούτοις πρέπει νὰ ταχθῇ μεταξὺ τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν. Αἱ ἀγέλαι ἄρχονται σχηματιζόμεναι περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου, ἡ δ' ἀναχώρησις γίνεται κατ' Ὀκτώβριον καὶ διαρκεῖ μέχρι τέλους Νοεμβρίου. Τ' ἀποδημοῦντα διευθύνονται πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς· ἅμα ἀρχομένου τοῦ Μαρτίου τελεῖται ἡ ἐπάνοδος. Οἱ ἄρρενες καταφθάνουσιν ἀγεληδόν, καὶ τούτων ἕπονται αἱ θήλειαι μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας. Τότε ᾄδουσι τὰ εὔηχα καὶ χαρίεντα ᾄσματα αὐτῶν. Ἄρχεται ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων καὶ πάραυτα ἀναζητοῦσι κατάλληλον μέρος πρὸς τοποθέτησιν τῆς νεοττιᾶς, ἀληθοῦς ἀριστουργήματος τέχνης. Τὸ πτηνὸν στηρίζει ταύτην εἰς τὸ δένδρον διὰ ἱστῶν ἀράχνης καὶ τριχῶν. Βρύα καὶ ξυλάρια ἀποτελοῦσι τὸν σκελετόν· πτερά, πτίλα, ἶνες τριχώδεις ἀκανθῶν ἢ ἰτεῶν, τρίχες ἵππου καὶ ἐρίων τὴν ἐσωτερικὴν στρωμνήν, ἐνῷ αἱ λειχῆνες αἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ δένδρου ληφθεῖσαι προσδίδουσι ταύτῃ χρῶμα ὅμοιον τῷ κλάδῳ ἐφ' οὗ στηρίζεται καὶ οὕτω δὲν διακρίνεται εὐκόλως. Ἡ θήλεια συνήθως τίκτει δίς, ἑκάστοτε ἀνὰ δύο μέχρι πέντε ὠά, χρώματος τεφροῦ κυανίζοντος, μετὰ ὑπομελάνων στιγμάτων. Ἡ ἐπώασις διαρκεῖ δέκα πέντε ἡμέρας. Ὁ ἄρρην ἀντικαθιστᾷ τὴν ἐπωάζουσαν κατὰ τὰς στιγμὰς καθ' ἃς αὕτη ἀναζητεῖ τὴν τροφὴν αὐτῆς, τὸν λοιπὸν χρόνον διέρχεται ᾄδων. Οἱ γονεῖς ἀνατρέφουσι τοὺς νεοσσοὺς αὐτῶν δι' ἐντόμων. Ὁ σπῖνος καίτοι δείκνυται πλήρης φροντίδων διὰ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ καὶ συγκινεῖται ἐπὶ τῷ ἐλαχίστῳ κινδύνῳ, ἐν τούτοις παύει νὰ φροντίζῃ περὶ τῶν νεοσσῶν του ἅμα ἅπαξ οὗτοι ἀφηρέθησαν ἐκ τῆς νεοττιᾶς αὐτοῦ.

Ὅταν ἄλλα ζεύγη ἐγκαθίστανται ἐν τῇ γειτονίᾳ, οἱ ἄρρενες εὑρίσκονται ἐν διαρκεῖ διαμάχῃ· μετ' ὀλίγον τῆς ζηλοτυπίας ἀναμιγνυομένης, ἡ πάλη, ἡ ἐν ἀρχῇ εἰρηνική, καταλήγει δι' ἀληθοῦς μάχης, καθ' ἑκάστην ἐπαναλαμβανομένης· οὕτως ὁ σπῖνος τὴν ὥραν τῶν ἐρώτων διέρχεται διαρκῶς μαχόμενος.

Ἡ ζωηρότης του εἶναι παροιμιώδης· ἐξαιρέσει μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν ἀναπαύσεως ἐν ταῖς θερμαῖς ἡμέραις, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου εὑρίσκεται ἐν διαρκεῖ κινήσει. Πάντοτε βαδίζει ἀναζητῶν τι.

Τὸ ᾆσμα τοῦ σπίνου εἶναι πλῆρες ζωῆς· ἕκαστον ἔτος προτοῦ ἐπαναλάβῃ τοῦτο, δοκιμάζει τὴν φωνήν του, ὡς ἂν ἔχῃ λησμονήσῃ τὸ ᾆσμά του. Πλὴν τοῦ συνήθους ᾄσματός του, ἐν τῇ ὥρᾳ τῶν ἐρώτων, ᾄδει καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως. Τότε λέγουσιν ὅτι *πηπίζει*. Ἅπαντες οἱ σπῖνοι δὲν ἔχουσιν εἰς τὴν φωνήν των τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν φράσεων καὶ στροφῶν. Διατί δὲ τοῦτο; Ὀφείλεται εἰς παραλλαγὴν ἢ εἰς ἀτελῆ ἀνατροφήν; Ἄγνωστον.

Παρατηρηταὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι ἐν καιρῷ βροχῆς ἡ φωνὴ ἔχει λαρυγγισμοὺς ἰδιαιτέρους. Κατὰ τὰς ὁμιχλώδεις ἡμέρας ᾄδει ἰσχυρότερον. Ἐκ τούτου ἴσως καὶ ἡ βάρβαρος συνήθεια νὰ ἐξορύττωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ὅπως οὕτω ἐν διαρκεῖ σκοτίᾳ ᾄδωσιν ἐντατικώτερον.

Τὸ σκληρὸν τοῦτο ἔθιμον διατηρεῖται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῇ βορείῳ Γαλλίᾳ καὶ τῇ Βελγικῇ, ἐν ᾗ τελοῦνται καὶ ἀγῶνες ᾄσματος σπίνων. Κερδίζει ὁ σπῖνος ὅστις ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ ἀπέδωκε πλειοτέρας στροφάς.

Θήρα

Διὰ καλῶν κρακτῶν προκαλοῦνται οἱ σπῖνοι ἐκ τοῦ ἀέρος ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι τοῦ Νοεμβρίου. Κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἐρώτων ἐπωφελοῦνται τῆς ζηλοτυπίας τῆς μεταξὺ τῶν ἀρρένων. Οὕτω προσέρχονται εἰς πάντα ἄρρενα διακρινόμενον διὰ τοῦ ᾄσματός του.

Αἰχμαλωσία

Ὁ σπῖνος εἶναι ἐκ τῶν πτηνῶν τῶν συνήθως ἀνατρεφομένων ἐν κλωβοῖς. Ἡ ζωηρότης του καὶ ἡ δροσερότης τῆς φωνῆς καθιστῶσι τοῦτον περιζήτητον. Συλλαμβανόμενος νεαρὸς εἶναι δυνατὸν ν' ἀνατραφῇ. Τιθέμενος πλησίον καναρινίου ἢ ἀηδόνος εὐκόλως μανθάνει νὰ μιμῆται μέρος τῆς φωνῆς αὐτῶν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ μάθῃ ταχέως, πρέπει νὰ τηρῶμεν αὐτὸν εἴς τι σκοτεινὸν μέρος τῆς οἰκίας. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ οἱ συλληφθέντες ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας κατορθοῦσι νὰ λησμονῶσι τὸ ᾆσμα των καὶ μάθωσί τι καλλίτερον. Ἐν τῷ κλωβῷ, προσβάλλει τοὺς ἐν δουλείᾳ συντρόφους αὐτοῦ, κυρίως ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς συζεύξεως. Καταδιώκει αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀφαιρεῖ πτερά.

Πρὸς πρόληψιν τούτου, ἀπομονοῦσιν αὐτὸν μέχρι τῆς πτερορρυήσεως. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον παύει προσβάλλων.

Τροφή

Εἰς τοὺς κόκκους λίνου, βρώμης, ἀκάνθης, ἐλαιοκράμβης, θρίδακος, συνήθους αὐτῷ τροφῆς, πρέπει νὰ προσθέτῃ τις καί τινας σκώληκας ἀλεύρου, ὡὰ μύρμηκος, χλωρὰν τροφὴν κυρίως θρίδακα. Ἀγαπᾷ τοὺς κόκκους τῆς καννάβεως, πρέπει ὅμως νὰ δίδωνται αὐτῷ μετὰ φειδωλίας διότι ἡ κατάχρησις καθιστᾷ αὐτοὺς τυρλούς.

Οἱ νεοσσοὶ ἀνατρέφονται διὰ κόκκων ἐλαιοκράμβης ἀναμεμιγμένων μετὰ βεβρασμένου γάλακτος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀσθενοῦσι κατὰ τὴν ὥραν τῆς πρώτης πτερορρυήσεως.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΦΥΛΛΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ [1]

Γ'. — Νῆστις.

Δὲν εἶναι τὰ πέντ' ἕξη χρόνια τοῦ Σκολειοῦ νὰ τὰ πάρῃ κανεὶς μέρα μέρα καὶ νὰ τὰ ἱστορῇ. Καὶ ποιὰ χρόνια εἶναι γιὰ τέτοια τιμὴ καὶ δόξα. Ἡ ἱστορία κοιμᾶται κι αὐτὴ κάποτε σὰν τὸν Ὅμηρο. Πρέπει νὰ τὴ βρίσκουμε σὰν εἶναι ξυπνή, καὶ νὰ τὴ ζωγραφοῦμε. Ἂς ρίχτουμε λοιπὸ ματιὲς ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ. Ἔχοῦμε μακρινὸ δρόμο νὰ πάρουμε, καὶ δὲ μᾶς μένει καιρός.

Παράξενο νὰ μὴν καλοθυμοῦμαι τὴν πρώτη ἀντάμωσή μου μὲ τὴν Ἑλένη στὸ Σκολειό μέσα: Μὰ ἕνα πρᾶμα τὄχω καθάριο στὸ νοῦ μου, τὰ μεγάλα καὶ γαλανὰ μάτια ποῦ μὲ κοιτάζανε σὰ γύρευα κάποτες νὰ πῶ ἕνα μάθημα ποῦ δὲν καλοήξερα, ἢ ν' ἀποκριθῶ σὲ μιὰ ἐρώτηση ποῦ δὲν ἔννοιωσα. Μ' ἔβλεπε στὸ πρόσωπο μὲ λύπη καὶ πονεσιά. Δὲν ἦρθε ποτὲς κοντά μου νὰ πῇ πῶς μὲ συμπαθεῖ, δὲν ἦρθε νὰ μὲ πάρῃ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ νὰ περπατήσῃ μαζί μου πηγαίνοντας σπίτι, δὲν ἔσκυβε νὰ μοῦ κρυφομιλήσῃ καὶ νὰ πῇ ἕνα χωρατὸ γιὰ παρηγοριά· εἴτανε φρόνιμη πάντα μαζί μου, εἴταν ἀμίλητη, τὰ βούλλωνε τὰ κοραλλένια τὰ χείλη της. Τὸ πολὺ νὰ χαμογελάσῃ σὰ μ' ἔβλεπε. Ὅσο γιὰ μένα, μήτε ἕνα χαμόγελο δὲν μποροῦσα νὰ τῆς χαρίσω. Ἀπὸ μακριὰ τῆς ἔδινα ὅλη μου τὴν ἀγάπη, ἀπὸ κοντὰ ὅλη μου τὴ ντροπή.

Θυμοῦμαι μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες φορὲς ποῦ στεκούμουνα φταιξιάρης μπροστὰ στὸ δάσκαλο. Μασοῦσα τὰ λόγια μου τρέμοντας. Δὲν τὄξερα πάλι τὸ μάθημά μου! Σκύβει τότες ἡ Ἀννοῦλα, βαθειὰ στὴν κώχη, καὶ μουρμουρίζει κάτι τῆς Ἑλένης μέσα στ' αὐτί. Τὄξερα τί τῆς ἔλεγε ἡ Ἀννοῦλα. Τῆς ἔλεγε πῶς τὸ γνώριζα τὸ μάθημά μου, τὸ μελετοῦσα ἀπὸ τὰ χαράματα, μὰ τἄχασα πάλι, γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ βαστάξω τὶς ἀγριεμένες ματιὲς τοῦ δασκάλου, καὶ μ' ἔβλεπε τὸ τρυφερόκαρδο ἀγγελούδι, καὶ μὲ λυπότανε.

— Νῆστις, νῆστις, φώναξε ὁ δάσκαλος θυμωμένα.

Καὶ τραβήχτηκα πρὸς τὸν τοῖχο μὲ μάτια χαμηλωμένα. Τέλειωσε ἡ παράδοση, μπῆκαν τὰ παιδιὰ στὴν ἀράδα, περπατήσανε μὲ «βῆμα» τραγουδῶντας τὸ δασκαλήσιο τραγούδι τους, σταθήκανε μπρὸς στὴν «ἕδρα», εἶπε μιὰ προσευκὴ ὁ πρωτόσκολος, εἶπε μιὰ ἄλλη ὁ δάσκαλος, φώναξαν «ἀμὴν» τὰ παιδιὰ, ξεχωρίστηκαν ὅλα σὲ τρεῖς «λόχους», ἔβγαινε κάθε «λόχος» καὶ πήγαινε πρὸς τὸ μαχαλᾶ του, πῆγε κι ὁ δάσκαλος νὰ δῇ τὸ φαεί του, καὶ γὼ ἔμενα ἀκκουμπισμένος στὸν τοῖχο μὲ μάτια κλαμένα, ποῦ εἴμουνα φταιξιάρης, ποῦ δὲν ἤξερα τὸ μάθημά μου, ποῦ ἔμενα νηστικός.

Μὲ τρώγανε θλιβεροὶ στοχασμοί. Εἴμουν ἀνωφέλητος γιὰ τὸν κόσμο. Εἴμουνα γιὰ κρεμάλα. Εἴχανε δίκαιο νὰ μὲ βλέπουν καὶ νὰ γελοῦν τὰ παιδιά. Ἂν εἶχα γνώση καὶ γίνουμουν ἕνα μαζί τους, ἂν ἔρριχτα καὶ γὼ πέτρες στὰ σταμνιὰ τῶν γρηῶν ποῦ κουβαλοῦσαν ἀπὸ τὸ πηγάδι νερό, δὲ θὰ μὲ περιγελοῦσαν τώρα τἄλλα παιδιά. Ἂν ἤξερα πάλι τὸ μάθημά μου, ἴσως θὰ μὲ καλόπιαναν. Μὰ τώρα ποῦ δὲν εἴμουνα μήτε τοῦ δασκάλου φίλος μήτε δικός τους, ποῦ ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρὸ Σκολειὸ καταντοῦσα σ' αὐτὴ τὴν ταπεινωση, τί ἐλπίδα μοῦ ἔμενε πιά! Δίκιο εἶχε νὰ μὲ λέῃ ὁ δάσκαλος κνώδαλο. Δίκιο εἶχαν τὰ παιδιὰ νὰ μὲ λὲν κοριτσάκι. Δίκιο ἔχει κ' ἡ Ἑλένη ποῦ δὲ μοῦ μιλᾶ. Τοῦ κάκου, δὲν εἶμαι ἄνθρωπος! Κάνω νὰ δῶ στὰ μάτια τὸ δάσκαλο, καὶ βουβαίνουμαι. Πάω νὰ παίξω μὲ τὰ παιδιὰ, καὶ φεύγω πίσω. Καὶ σὰν ἔρχουμαι σπίτι, καὶ παραπονοῦμαι τῆς μάνας, ἡ καημένη δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ γιατὶ δὲν προδεύω, γιατὶ δὲν μ' ἀγαποῦν ὅλοι καθὼς ἐκείνη! Δὲν τὸ ξέρει πῶς εἶμαι ἀνωφέλητος. Νά, σήμερα πάλι μοῦ τὸ εἶπε ὁ δάσκαλος, πῶς κοιμοῦμαι. Αὐτὸς ποῦ ἔχει νὰ κάνῃ μὲ τόσα παιδιὰ, κάτι ξέρει. Τοῦ κάκου, δὲν εἶμαι γιὰ Σκολειό, δὲν εἶμαι γιὰ κόσμο. Νὰ πεθάνω, νὰ πνιγῶ, νὰ πάρω τὰ μάτια μου καὶ νὰ φύγω, νὰ μὴ μὲ δῇ πιὰ κανένας.

Κι ἄξαφνα πέρτει μπροστά μου κάτι τυλιγμένο μέσα σ' ἕνα χαρτί, καὶ μοῦ σταματᾶ τὶς τρομερὲς αὐτὲς συλλογές.

Εἴτανε δυὸ τρία φταζυμήτικα παξιμάδια. Γύρισα νὰ δῶ ποῦθε πέσανε. Δὲν εἶδα τίποτε. Ἀπὸ κεῖνη πρέπει νὰ εἶναι, εἶπα. Ὄχι, δὲν τ' ἀξίζω, δὲ θὰ τὰ φάγω. Λάθος ἔχει ποῦ μὲ πονεῖ. Ἂς ρωτήσῃ τὸ δάσκαλο.

Δὲν τἄφραγα τὰ παξιμαδάκια. Τὰ πῆρα καὶ τἄρριξα ἀπὸ μιὰ τρύπα μὲς τὸ κατώγι. Κι ἅμα τἄρριξα, συλλογίστηκα τί πῆγα κ' ἔκαμα! Τί τέρας εἴμουνα! Νὰ τοῦ δασκάλου τὰ λόγια! Ξερό, ἀπελέκητο ξύλο! Κι ἄρχισα πάλι νὰ κλαίγω.

ΙΑ'. — Σκουλαρίκι νὰ τὸ κρεμάσουν.

Δὲν ξέρω πόσα χρόνια καὶ πόσοι μῆνες πέρασαν ἀπὸ τὴ μέρα ποῦ μὲ πῆρε ἡ μάνα μου στὸ Σκολειό. Πρέπει νὰ εἶμουν ὡς δώδεκα χρονῶ τώρα. Πρέπει νὰ κόντευε χρόνος ποῦ δὲν ἤρχουνταν πιὰ μήτε ἡ Ἑλένη μήτε ἡ Ἀννοῦλα. Δὲν τὴν ἔβλεπα πιὰ τώρα καθεμέρα τὴν Ἑλένη. Δὲν τὴν ἄκουγα τὴν τρεμουλιαστὴ φωνή της σὰν ἔλεγε τὸ μάθημά της στὴν τάξη τῶν κοριτσιῶν. Δὲν τὴν εἶχα πιὰ ἀντικρύ μου νὰ μὲ περεχᾶ μὲ τὸ φῶς της. Εἴταν κλεισμένη στὸ σπίτι της τώρα, καὶ δὲν τὴ συγνόβλεπε μήτε ἡ Ἀννοῦλα.

Ὄχι, τὴν ἔβλεπα μέσα στὸ νοῦ μου, καὶ τὴν εἶχα πάντα μὲς τὴν καρδιά μου. Τὰ γλυκὰ μάτια της φεγγοβολοῦσαν ἀντικρύ μου σὰ μ' ἔτρωγαν τὰ βάσανα τοῦ Σκολειοῦ, μεγαλήτερα βάσανα τώρα. Πήγαινα νὰ ποτίσω τὸ περιβόλι τὸ βράδυ, καὶ τὴν ἔβλεπα νὰ τρέχῃ ἀνάμεσα στὰ λουλούδια, σὰ μιὰ Νεράϊδα. Πήγαινα νὰ παίξω μὲ τὰ παιδιά, καὶ παραφύλαγε νὰ μὲ τραβήξῃ, νὰ μὲ πάρῃ μαζί της. Πήγαινα νὰ κοιμηθῶ, καὶ τὴν ἔβλεπα στὸν ὕπνο μου. Ξυπνοῦσα, καὶ πάλι τὴν ἔβλεπα· τῆς μιλοῦσα, τῆς ἔλεγα χίλια τρυφερὰ λόγια· λόγια ποῦ ἐκείνη μήτε τἄκουσε μήτε τὰ ὀνειρεύτηκε. Μὲ γλυκόβλεπε καὶ μὲ γλυκοχάδευε χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ.

Εἴταν τώρα διακοπές, καλοκαῖρι, Κεριακὴ βράδυ, χαρὰ Θεοῦ. Ὁ ἥλιος ἔγερνε καὶ περεχοῦσε τ' ἀψηλοχτισμένο χωριὸ μὲ μιὰ χρυσοκόκκινη ἀναλαμπή. Ἡ θάλασσα κοιμούτανε σὰ νὰ τὴ μέθησε τὸ γλυκὸ καλοκαῖρι. Τὰ πουλιὰ κελαϊδούσανε στὰ περιβόλια, καὶ μάλλωναν ἀνάμεσά τους, ποιὸ νὰ πρωτοπάρῃ τὸ καλλίτερο κλωνὶ γιὰ κρεβάτι του. Οἱ λυγερὲς φωνὲς καὶ τὰ γέλοια τῆς γειτονιᾶς ἀντιλαλούσανε στὸν ἀγέρα σὰν πανηγύρι, οἱ ναῦτες τραγουδοῦσαν κάτω στὴ σκάλα, ὅλος ὁ κόσμος εἴτανε χαρὰ καὶ γλέντι.

Εἶπα τῆς μακαρίτισσας, ἂς πάρουμε τὴν Ἀννοῦλα κι ἂς πᾶμε ὄξω καὶ μεῖς. Νὰ δοῦμε τὴ θάλασσα· νὰ ρίξουμε δυὸ πέτρες μὲς τὸ γιαλό· νὰ κοιτάξουμε τὰ βουνά, καὶ νὰ πάρουμε μιὰ καθάρια ἀναπνοή. Ἔβαλε λοιπὸν τὸ σκοῦρο σάλι της καὶ βγήκαμε. Στὸ δρόμο ἀνταμώνουμε τὸ γέρο Βασίλη. Καὶ καλὰ νὰ γυρίσουμε πίσω· νὰ βγοῦμε· νὰ πᾶμε σπίτι· κάτι κρυφομίλησε τῆς μάνας μου, καὶ γυρίσαμε· κάτι μισόακουσα γιὰ μιὰ καινούρια βαρκιὰ ποῦ μᾶς ἦρθε πάλι.

— «Αἴ, στὴν ὑγειά σου, μοῦ κάνει ὁ γέρος, πίνοντας τὴ μαστίχα του, καὶ νἄχουμε τὴν εὐκὴ τῆς Λενιῶς σου. Δὲν τὰ μάθετε; τὴν τάξανε τὴν Ἑλένη τους. Εἶδε, λέει, ἡ Καλαράταινα ἐψὲς ἕνα ὄνειρο, καὶ πῆγε ὁ Ἅγιος τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ τῆς εἶπε. «Ἐγὼ ποῦ γλύτωσα τὸ κορίτσι σου, ἐγὼ πρέπει νὰ τὸ πάρω τώρα καὶ νὰ τὸ κάμω δικό μου». Κι ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ ξύπνησε ἡ Καλαράταινα, μ' αὐτὸ τὄνειρο ἔχει νὰ κάνῃ. Καὶ τὸ πῆραν ἀπόφαση νὰ τὴ στείλουνε μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα, μὴν τύχῃ καὶ ξανάρθῃ ὁ ἅγιος στὸν ὕπνο τῆς Καλαράταινας, καὶ τῆς κάμῃ κανένα κακό».

Μ' ἀποσβόλωσαν τὰ λόγια τοῦ γέρου. Ἄνοιξε ἡ γῆς καὶ μὲ κατάπιε. Ἔπεφτα σ' ἕνα ἀτελείωτο βάθος. Γύριζαν οἱ τοῖχοι, γύριζε ὅλος ὁ κόσμος. Δὲν μποροῦσε νὰ βασταχτῇ πιὰ ὁ κόσμος δίχως ἐκείνη. Θὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος, θὰ γείνῃ κόλαση τὸ χωριό, θὰ ρημάξῃ τὸ σπίτι μας, θὰ μπῇ ὁ μαῦρος ὁ πόνος μὲς τὴν καρδιά μου καὶ θὰ τὴν κάμῃ δική του. Φεύγει, φεύγει πιὰ ἡ παρηγοριά μου, φεύγει ἡ δύναμη ποῦ μὲ διαφέντευε μέσα στὸν κόσμο, ποῦ μὲ γέμιζε θάρρος κ' ἐλπίδα. Ποιὸς ἀθώρητος ἄγγελος θἄρχεται τώρα κοντά μου νὰ μὲ γλυτώνῃ ἀπὸ ἀμέτρητους πειρασμούς, νὰ μὲ παίρνῃ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ νὰ μὲ φέρνῃ στὸ σπίτι μου. Κανένας, κανένας πιὰ τώρα παρὰ ἡ μάνα μου, καὶ κείνη δὲν τὰ ξέρει τώρα τὰ βάσανά μου! Δὲν ξέρει καθετὶς ποῦ βλέπω καὶ ποῦ ἀκούγω. Τὴν ἔκαμε ξένη τὴ μάνα μου τὸ Σκολειό! Μιὰ Ἑλένη μοῦ ἔμενε, καὶ μοῦ τὴν πῆραν καὶ πᾶνε!

Ποῦ νὰ τὸ φαντασθῇ ὁ καημένος ὁ γέρος πῶς ἄνοιξε μπροστά μου ἕνα τέτοιον γαρεμνό! Χωράτευε μὲ τὴν παιδιακήσια ἀγάπη μου, καὶ δὲν τὄξερε πῶς μοῦ σπάραζε τὰ σηκότια. Κανένας δὲν τὄξερε. Ὅλοι τὴν ἔπαιρναν γιὰ παιχνίδια, τὴ βαθειὰ καὶ τρυφερὴ ἐκείνη ἀγάπη!

Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους σὰν τἄκουσαν, κ' ἡ μάνα μου κ' ἡ Ἀννοῦλα. Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ σύχασαν. Ἅμα εἴταν ἅγιος στὴ μέση, κανενὸς δὲν ἔπερτε λόγος.

Ἔκαμε πολλὰ καλὰ στὸν τόπο ἐκεῖνος ὁ ἅγιος. Τοῦ ἄξιζε ποῦ ἁγίασε. Εἴταν ἐνάρετος καὶ θεοροβούμενος, ἔχτισε καὶ δυὸ μοναστήρια, ἕν' ἀντρίκιο κ' ἕνα γυναικήσιο. Τὰ καλοπροίκισε κιόλας. Τόνε λάτρευαν οἱ καλογέροι τὸν Ἅγιο τους. Τί παράξενο! Ὁ κόσμος χαλνοῦσε τριγύρω τους κι αὐτοὶ καλοζούσανε. Δούλευαν ὅμως, εἶναι ἀλήθεια. Δούλευαν στὰ χωράφια τους, καὶ καλογέροι καὶ καλόγρηες.

Ἔγεινε μεγάλο κακὸ μιὰ φορὰ μὲ τὴ σερμαγιά τους. Τὰ χωριὰ γύρω σηκώθηκαν κ' εἶπαν πῶς ὁ Ἅγιος στὴ διαθήκη του ἄφησε χρήματα καὶ γιὰ Σκολειὸ καὶ δασκάλους. Μὰ οἱ καλογέροι στάθηκαν ἕνας ἕνας καὶ πολεμήσανε σὰ σκυλιὰ γιὰ τὸ εἶναι τους. Κ' ἔτσι ἔμειναν τὰ χωριὰ στὴ Σκύλλα, καὶ δὲν πήγανε στὴ Χάρυβδη.

Μὲ κείνη τὴν ἀγγελικὴ συντροφιὰ πήγαινε νὰ σμιχτῇ ἡ Ἑλένη, τὴν ὥρα ποῦ ἄρχιζε νὰ ζωντανεύῃ τὸ αἷμα στὰ στήθια της μέσα. Κανένας δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του νὰ πῇ πῶς εἴτανε σκληρόκαρδος ὁ Ἅγιος ἐκεῖνος, σκληρόκαρδος κι ἀχόρταγος, σὰ νὰ μὴν ἔφαγε τόσες κοπέλλες! Κανένας, παρὰ ἐγὼ μοναχός, ποῦ τὸ κρυφομίλησα βαθειὰ τῆς καρδιᾶς μου.

Σιγὰ σιγὰ ξανάρχισαν πάλι τὴν ὁμιλία. Μιλοῦσαν κ' οἱ τρεῖς τους σὰ νἄγεινε κανένας ἀρραβῶνας. Ἡ Ἀννοῦλα, γεννημένη σουσουράδα, μπαινόβγαινε κι ὅλο ἔλεγε. Δὲν πήγαινε παρακάτω κι ὁ γέρος. Ὅλα τὰ καλὰ τῆς Λενιῶς ἱστορήθηκαν, ὅλες οἱ μορφιές της, ὅλα τὰ παλιὰ πάθια της.

Δὲν μποροῦσα πιὰ νὰ βαστάξω. Σηκώθηκα καὶ πῆγα στὴν αὐλή. Ἄνοιξα τὴ θύρα, πῆρα τὰ

---

[1] Ἴδε σελ. 269

μάτια μου, κ' ἔφυγα. Ποῦ πήγαινα δὲν ἤξερα. Ὁ δρόμος μ' ἔβγαλε ἀπάνω στὸν Ἀνεμόμυλο. Ἀνέβηκα τὸ βουναράκι, κάθησα στὸ πλάγι τοῦ μισογκρεμνισμένου μύλου, κ' ἔβλεπα ἀντικρύ μου. Ἔβλεπα τὴν ἀτέλειωτη θάλασσα, μίλια καὶ μίλια μακρυὰ, κι ὁ κόσμος δὲ μὲ χωροῦσε! Ἄκουγα τὰ κύματα ποῦ χτυποῦσανε μέσα στὶς σπηλιὲς ἀποκάτω καὶ θαρροῦσα πῶς ἀνεστέναζαν. Ἔβλεπα τοὺς βράχους ξεροὺς μπροστά μου, καὶ μοῦ φαίνουνταν παράξενο, πῶς δὲ μιλοῦσαν, πῶς δὲ ράγιζαν, ποῦ ἔφευγε ἡ Ἑλένη γιὰ πάντα! Περνοῦσαν οἱ βάρκες νὰ πᾶνε στὸ περιφάνι, καὶ δὲν καταλάβαινα πῶς μποροῦσε ὁ ἔρημος ὁ ψαρᾶς νἄχῃ τὸ νοῦ του στὸ ψάρεμα, πῶς ἔφευγε ἡ Ἑλένη! Πῶς δὲν ἔπεφτε κι ὁ ἥλιος μιὰ καὶ καλὴ μὲς τὴ θάλασσα, νὰ πνιγῇ καὶ νὰ χαθῇ, μόνο κατέβαινε ἔτσι σιγανὰ σιγανά, σὰ νὰ μὴν ἔφευγε ἡ Ἑλένη!

Ἄξαφνα ἀκούγω ἕνα βαρὺ κρότο, σὰ νὰ πήδηξε κάποιος ἀπὸ ψηλά. Γυρίζω, καὶ βλέπω ἕνα «λεγάμενο» στρωμένο καταγῆς. Πρέπει νὰ παραπάτησε πηδῶντας ἀπ' ἕνα βράχο. Λίγο παρακεῖθε βλέπω ἄλλον ἕναν κ' ἔτρεχε καταπάνω μου μὲ μιὰ ἄγρια χαρὰ στὰ μάτια του. Ἕνας τρομερὸς στοχασμὸς πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ μου σὰν ἀστραπή, καὶ μὲ κλόνισε σὰ σεισμός. Καθὼς ποῦ τὸ λέγω, βρέθηκα ὁλόρθιος, πηδηχτὸς, πεταχτὸς, ζορκάδι μοναχό. Πηδοῦσα τοὺς βράχους σὰ νὰ εἶταν κατρακυλιστά. Μιὰ φορὰ δὲ γύρισα νὰ δῶ ἀπὸ πίσω μου. Σὲ δυὸ στιγμὲς βρέθηκα στὸ χωριό. Ἄλλη μιὰ στιγμὴ καὶ γωνούμουνα μέσα στὴν αὐλή μας. Φωνὴ δὲν εἶχα σὰν μπῆκα. Ἀνέβηκα ἴσια πάνω. Ξαπλώθηκα, καὶ πολεμοῦσα νὰ συνερέρω. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε κ' ἡ ἀναπνοή μου μπαινόβγαινε μὲ μιὰ ὁρμὴ ποῦ δὲν εἶχε συμμαζεμό. Τὸν ἔβλεπα ἀκόμα τὸ φίλο μὲ τἄγρια μάτια. Ὡς καὶ τώρα τὸν βλέπω!

Δὲν ξέρω πόση ὥρα κοίτουμουν ἔτσι. Δὲν ξέρω τί συλλογιούμουν. Ἕνα πρᾶμα θυμοῦμαι, ποῦ ἀπεφάσισα νὰ μὴν τοὺς πῶ τίποτε τοὺς δικούς μου. Θὰ τρομάξουν, εἶπα, καὶ θὰ μὲ τάξουν ἴσως καὶ μένα καλόγερο! Ὄχι, ὄχι! Ἐγὼ θὰ ζήσω στὸν κόσμο, θὰ μεγαλώσω στὸν κόσμο, καὶ μέσα στὸν κόσμο θὰ τοὺς πλερώσω τοὺς φίλους..... Σκουλαρίκι νὰ τὸ κρεμάσουν! [Ἕπεται συνέχεια]

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Κληρονομικὰ ἐλαττώματα

Παρετηρήθη, ὅτι τινὰ τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, μεθύσκουσιν ἐνίους εἰς μέγαν βαθμόν, ἐνῷ ἄλλα ποτὰ περιέχοντα ἴσην ποσότητα οἰνοπνεύματος οὐδόλως βλάπτουσιν αὐτούς.

Οὕτω τις, ὃν ῥῶμι, ἀράκ κτλ. δὲν ἔβλαπτον ποσῶς, ἐνῷ μὲ ποτήριον ῥακῆς ἐμεθύσκετο τελείως, ἐξήγει μόνος τὴν ἀδυναμίαν του ταύτην ἐκθέτων ὅτι ὁ πατήρ του ὑπῆρξε ῥακοπότης.

Δύο υἱοὶ ἀνδρὸς, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν, νὰ δύναται νὰ πίνῃ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν καμπανίτην, κατελαμβάνοντο εὐθὺς ὑπὸ φρενιτιάσεως ὁσάκις ἐγεύοντο τὸ ποτὸν τοῦτο, ἐνῷ πᾶς ἄλλος οἶνος οὐδὲ κατὰ προσέγγισιν εἶχε τοιαύτην ἐνέργειαν. Ἐκτὸς τούτου παρετηρήθη ὅτι ἄνθρωπος πίνων μετρίως ποτόν τι ἐμεθύσκετο πρὸς μεγάλην του ἔκπληξιν, πολὺ εὐκολώτερον ἕνεκα ἀλλαγῆς ποτοῦ καὶ εὗρε ὡς αἰτίαν, ὅτι ἔκλινε κληρονομικῶς πρὸς τὸ νέον ποτόν.

Τοιοῦτον συνέβη πρὸ μικροῦ ἐν Λονδίνῳ καὶ εἰς ἱερέα τινά, ὅστις ἐπὶ 20 ἔτη ἐσυνείθιζε νὰ πίνῃ οἶνον κατὰ τὸ γεῦμά του· εἰς τοῦτον ἔδωκάν ποτε, ὅτε εἶχε πολὺ καταβληθῇ, νὰ πίῃ ὀλίγον θερμὸν ῥῶμι πρὸς ἐνδυνάμωσιν, καὶ ἀμέσως ἐμεθύσθη ὁλοτελῶς. Ἀφοῦ συνῆλθε, διηγήθη ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο ῥωμοπότης.

Οἰνοπότης τις ἔλεγεν ὅτι τὸν ἔβλαπτε τὸ μηλόῤῥακον (Cider-Brandy) καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἐμεθύσκετο πολὺ εὐκολώτερον παρὰ ἐκ τῶν ἄλλων πνευματωδῶν ποτῶν. Ὁ πατήρ του ἔπινεν εὐχαρίστως τὸ ποτὸν τοῦτο.

Εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι τέκνα μεθύσων ἢ κλίνουσι πρὸς τὸ ὡρισμένον ποτὸν τοῦ πατρός των— ἀλλὰ μεθύσκουσι πολὺ εὐκολώτερον ἐξ αὐτοῦ παρὰ ἐξ ἄλλων ποτῶν — ἢ ἀποστρέφονται αὐτὸ ἐντελῶς.

Σπανία περίπτωσις σελληνιασμοῦ

ἐξήγειρεν ἐν Λίβαου τῆς Σιλεσίας τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρικῶν κύκλων. Καίτοι παρεχωρήθη ἰδιαίτερον δωμάτιον εἰς τὸν 15ετῆ, ἄλλως σωματικῶς ὑγιᾶ νέον, ὅστις προσελήφθη πρὸς ἐξέτασιν ἐν τῷ νοσοκομείῳ, καὶ ὅστις ἕνεκα τῶν νυκτερινῶν αὐτοῦ περιπάτων ἐπὶ τῶν στεγῶν εἶχεν ἀποβληθῇ ἐκ τῆς ἐν Σάλτσβρουν σχολῆς, καίτοι πρὸς τούτοις τὸ δωμάτιον τοῦτο εὑρίσκετο ἐν ἐναντίᾳ διευθύνσει τῆς σεληνιακῆς πορείας, ἡ ἐνέργεια τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ νέου ἐξηκολούθει εἰς τὸν αὐτὸν βαθμόν. Μόλις ἡ σελήνη ὑψωθῇ ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ἐγείρεται ὁ σεληνιαζόμενος τῆς κλίνης του καὶ διευθύνεται προσεκτικῶς πρὸς τὸ κάπως ὑψηλὰ κείμενον παράθυρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δι' ἑνὸς πηδήματος ἀναρριχᾶται καὶ τὸ ὁποῖον ἔπειτα ἀνοίγει. Ἀλλ' ἐπειδὴ σιδηροῦν κιγκλίδωμα ἐμποδίζει αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ, ἐπανέρχεται πρὸς τὴν θύραν καὶ διὰ τοῦ διαδρόμου διευθύνεται πρὸς τὴν διὰ κλειδίου κεκλεισμένην θύραν. Ἄνωθεν ταύτης ὑπάρχει παράθυρον. Μετὰ μεγάλης εὐκινησίας ἀναρριχᾶται ἐπ' αὐτοῦ. Εἰς τὴν περαιτέρω πορείαν ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἐκ τῶν ὁποίων χρειάζονται τρεῖς ἰσχυροὶ ἄνδρες, ὅπως ἐπαναφέρωσι τὸν σεληνιαζόμενον εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅστις μόλις μετὰ τὴν δύσιν τῆς σελήνης καθησυχάζει καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν ὕπνον του. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε, ἐξ ὅσων συνέβησαν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα. Ὅταν εἶναι πανσέληνος παρουσιάζονται τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας εἰς πολὺ ἰσχυρότερον βαθμόν. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἰατροῦ τῆς σχολῆς πρόκειται ἐνταῦθα περὶ σπανίου συμπτώματος σεληνισμοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξετασθῇ εἰδικῶς ἐν Βρέσλαου ὅπου θὰ ὁδηγηθῇ ὁ σεληνιαζόμενος.

Ρ*

Κατὰ τὴν γενομένην τῇ 17/29 Ἀπριλίου γενικὴν συνέλευσιν τῶν ἑταίρων τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, ὁ κ. Ἐρρίκος Οὐσσαὶ ἀνέγνωσε τὴν ἑπομένην ἐπιστολὴν τοῦ ἔγκριτου τὴν προσδοκίαν τῆς συνελεύσεως Ἐρνέστου Ρενὰν, μὴ δυνηθέντος νὰ παρευρεθῇ:

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΡΕΝΑΝ

ἐν τῷ Συλλόγῳ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν.

Οἱ ἱδρύσαντες τὸν ὑμέτερον Σύλλογον, κύριοι, ἐνεπνέοντο ὑπὸ δύο κυριωτάτων σκέψεων αἵτινες ὑφ' ὑμῶν ἰδιαζόντως ἐγονιμοποιήθησαν. Ἐσκέφθησαν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, ὅπερ ἡ Ἑλλὰς διέγραψε πλῆρες, ἀλλὰ δεκτικὸν εὐρύνσεως ἐπ' ἄπειρον, ἔπρεπεν ἀδιαλείπτως νὰ μελετᾶται. Ἐπὶ πάσης περιστάσεως τὸ πρῶτον δημιούργημα φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδιότητα τῆς αὐτομάτου ἐπιβολῆς. Ἐν τοῖς ἔργοις τῆς μεγαλοφυΐας χαραττούσης τὰς τρίβους αὐτῆς, ὑπάρχουσιν ἐξέχοντα σημεῖα ἅτινα ὁ κατόπιν χρόνος οὐδόλως ἐξαλείφει.

Vos exemplaria graeca.
Nocturna versate manu, versate diurna.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἤθελεν ἀποβάλει ἐν παντὶ μέρος τῆς λάμψεως τῆς ἰδίας αὐτοῦ εὐγενείας, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὰ ἑλληνικὰ πρωτότυπα δὲν θὰ ἀπετέλουν πλέον τὴν βάσιν τῆς ἐλευθερίου ἀγωγῆς.

Ἡ δευτέρα σκέψις τῶν ἱδρυτῶν ἦτο σκέψις ἐπιστημονικὴ καὶ κριτική. Ἡ ἐπιστημονικὴ σπουδὴ τοῦ παρελθόντος ἔχει μέγα διαφέρον, ὡς καὶ ἡ αἰσθητική, ἵνα ἡ μελέτη τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀνθῇ. Τὸ σημαντικώτατον μέρος τῶν γνώσεων, ἃς ἔχομεν περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐγράφη ἑλληνιστί. Πάντες οἱ κλάδοι τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης συνδέονται πρὸς τὸν ἑλληνισμόν. Αἱ λεπτομερεῖς ἀνιχνεύσεις, ἃς οἱ σοφοὶ τῶν πέντε τελευταίων ἑκατονταετηρίδων ἔκαμον, δὲν ἔφθασαν ἀκόμη εἰς τὸ πέρας. Κείμενα Ἑλλήνων συγγραφέων, ἄγνωστα ἢ κακῶς ἐξετασθέντα, ὑπάρχουσιν ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ. Πρέπει νὰ ἀνευρεθῶσι, καὶ νὰ ἀχθῇ εἰς τὸ φῶς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν. Τὰ πρὸ πολλοῦ εἰς χεῖρας παντὸς εὑρισκόμενα καὶ γνωστὰ κείμενα ἀνάγκη ἐκ νέου νὰ ἀναγνωσθῶσι, νὰ διορθωθῶσι, νὰ ἐννοηθῶσιν. Ὁ ἑλληνιστὴς πρώτιστα ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου ἐπιστήμης. Τὸ νεώτερον πνεῦμα, σπεῦδον πανταχοῦ πρὸς νέας ἐρεύνας, ἀκολουθεῖ τὸ μέγα δίδαγμα τῆς μεθόδου, ἣν παρέδωκεν ἡμῖν ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, ἐς ἀεὶ μετὰ προσοχῆς ζητοῦσα νὰ γνωρίσῃ τὴν πραγματικότητα. Οἱ ἑλληνισταὶ ἃς ἀντλῶσιν ἔτι τὸ θάρρος αὐτῶν καὶ ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰδικότης ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἱστορικῶν μελετῶν, ἥτις δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἀναζητῇ εἰς τὰ ἑλληνικὰ κείμενα τὴν καλλιτέραν διδασκαλίαν. Γινώσκομεν κάλλιον τὴν ἀρχαίαν Περσίαν διὰ τοῦ Ἡροδότου ἢ διὰ ζενδικῶν κειμένων τοῦ Ἀγκετίλ. Βεβαίως ὅ,τι ἡ Ἑλλὰς παρέδωκεν ἡμῖν περὶ τῶν Ἰνδιῶν εἶνε ὀλίγον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὀλίγον ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ φέρωμεν τάξιν τινὰ καὶ ὁρίσωμεν χρονολογίαν εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἰνδικῶν μνημείων.

Τὰ ἔργα ὑμῶν, ἅτινα αὐξάνουσιν ἐπιπροσθετόμενα κατ' ἔτος, θὰ εἶνε θησαυρὸς τοῦ μέλλοντος. Ἡ δόξα δὲ ὑμῶν, ἡ ἀνταμοιβὴ ὑμῶν, Κύριοι, ἡ ἀπόδειξις ὅτι βαδίζετε τὴν εὐθεῖαν εἶνε ἡ συμμετοχὴ τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος εἰς τὰς προσπαθείας σας, συμμεριζομένης τὸ εὐγενὲς ἔργον, ὅπερ ἀνελάβετε. Σήμερον, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ΙΕ' καὶ ΙϛΙ' ἑκατονταετηρίδα, αἱ ἔρευναι ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου δὲν δύνανται τελείως νὰ ἐπιτελεσθῶσιν ἄνευ τῆς συνεργασίας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀναγέννησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ Δύσει κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα συνετελέσθη, διότι καὶ οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον εὑρίσκοντο ἐν ἀναγεννήσει. Κάτοχοι τοιούτου πλουσίου παρελθόντος ὑπῆρξαν ἐν ταυτῷ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ οἱ διανομεῖς καὶ οἱ ἑρμηνευταὶ αὐτοῦ. Εἴσθε εὐτυχεῖς, κύριοι, ἔχοντες τοιούτους νοήμονας καὶ συμπαθεῖς συναδέλφους. Ἐργάζεσθε, ὡς ἐὰν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶχε τὴν βεβαιότητα, ὅτι οὐδὲν ἔχει τὸ πεπερασμένον, καὶ εἶσθε ἐν τῷ δικαίῳ. Ὁ πολύτιμος ὑμῶν γραμματεὺς Κ. Παῦλος Ζιράρ, θέλει ἐκθέσει ὑμῖν, πόσον τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξε γόνιμον καὶ πλούσιον ἐν ἔργοις. Εἶμαι δ' ἐγὼ βαθέως συγκεκινημένος, διότι ἤλθετε εἰς τὸ γῆράς μου, νὰ ζητήσετε νὰ προεδρεύσω τῆς ἑορτῆς ὑμῶν. Καίτοι ξένος, ὡς ἐκ τῆς εἰδικότητός μου, τῶν ὡραίων μελετῶν σας, ἐν πνεύματι καὶ καρδίᾳ εὑρίσκομαι ἐν μέσῳ ὑμῶν. Ἀγαπῶμεν πάντες τὴν ἀλήθειαν, ἥτις ὑπὸ διάφορα ὀνόματα εἶνε πάντοτε ἡ αὐτή.

Κύριοι, εὐχαριστῶ ὑμῖν. Θαρρεῖτε ἐπὶ τὸ μέλλον.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ὁ βασιλόπαις Ἀνδρέας, τέταρτος υἱὸς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Ἰανουαρίου 1882. Ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν ἐλήφθη ἐκ λαμπρᾶς φωτογραφίας τοῦ ἀρτισυστάτου καλλιτεχνικοῦ φωτογραφείου τοῦ κ. Μέρλιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικὰ

Ὁ γνωστὸς Γάλλος ἑλληνιστὴς κ. Αἰμύλιος Λεγράν ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἑκατὸν δώδεκα ἑλληνικὰς ἐπιστολὰς ἀνεκδότους τοῦ Φραγκίσκου Φιλέλφου. Προσέθηκε δὲ μετάφρασιν γαλλικὴν καὶ πολλὰς ἑρμηνείας. Ὁ Ἰταλὸς Φραγκίσκος Φίλελφος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξοχώτερος ἑλληνιστὴς τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα. Ἐπισκεφθεὶς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἑλλάδα, συνήγαγε καὶ μετέφερε πλεῖστα ἀρχαῖα χειρόγραφα εἰς Ἰταλίαν, ὅπου διατελῶν ἐν ἀδιαλείπτῳ σχέσει μετὰ τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων προσφύγων διῆλθεν ὅλον τὸν βίον καλλιεργῶν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

— Ἐξακολουθεῖ ἡ ἔκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Μόλτκε, ἐξεδόθησαν δὲ ἐσχάτως δύο νεώτεροι τόμοι. Ὁ εἷς ἐπιγράφεται Στρατιωτικὴ ἀλληλογραφία, καὶ περιέχει 146 ἐπιστολάς, καὶ ἔγγραφα ἄλλα ἀναφερόμενα εἰς τὸν κατὰ τῆς Δανίας πόλεμον τοῦ 1864. Ὁ δὲ ἕτερος Σύμμικτοι συγγραφαί, περιέχει ποικίλα ἔργα τοῦ μεγάλου στρατάρχου, ἐν οἷς καὶ αὐτοβιογραφίαν του καὶ διήγημά τι στρατιωτικόν. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότα-

τον δημοσίευμα τοῦ τόμου εἶνε σειρὰ σκέψεων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: *Σκέψεις παρηγοροι περὶ τοῦ ἐπιγείου βίου καὶ πίστις εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν*. Φέρουσιν αὗται χρονολογίαν Ὀκτωβρίου 1890, ἤτοι ἓξ μόλις μῆνας πρὸ τῆς θανῆς του καὶ εἶνε ἡ πνευματική του διαθήκη, διαθήκη χριστιανοῦ τοῦ αὐστηροτάτου προτεσταντικοῦ δόγματος.

— Ἀπέθανε πρό τινος ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ βιβλιοπώλης ἐκδότης John Murray ὁ ἐπικληθεὶς «βασιλεὺς τῶν ἐκδοτῶν» ἐν ἡλικίᾳ 83 ἐτῶν. Ἦτο ἰδιοκτήτης τοῦ φερωνύμου του ἐκδοτικοῦ καταστήματος, ὅπερ ἵδρυσε πρὸ αἰῶνος ὁ πάππος του. Κατὰ τὸν μακρὸν βίον του συνῆψε σχέσεις μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων ἄγγλων συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ὧν ἐξέδωκε τὰ ἔργα. Ἀξιοσημείωτος περίστασις τῆς ζωῆς του εἶνε ὅτι καίπερ ἀγοράσας ἀντὶ δύο χιλιάδων λιρῶν τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Βύρωνος, ἐπροτίμησε νὰ τὰ καύσῃ μᾶλλον ἢ νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τὰ σχόλια καὶ τὰς ἐπικρίσεις τοῦ περιέργου κοινοῦ. Ὁ Murray ἐν γένει διεκρίνετο διὰ τὴν εὐσυνείδητον ἐκτέλεσιν τοῦ ἄλλως ἐπικερδοῦς ἔργου του. Συνδέεται δὲ τὸ ὄνομά του ὡς ἐκδότου μετὰ πλείστων μεγάλων συγγραφῶν, ὡς τῆς *Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος* τοῦ Γρότε, τῶν *Μυκηνῶν* τοῦ Σλῆμαν, τῶν ἔργων τοῦ Δάρβιν κλπ.

Ἐπιστημονικά

Ὁ γνωστὸς ἰταλὸς φυσιολόγος Μαντεγάτζας, συγγραφεὺς τόσων πρωτοτυποτάτων πραγματειῶν, ἐξέδωκεν ἐσχάτως νέον βιβλίον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν *Ἡ τέχνη τοῦ νυμφεύεσθαι*.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

1

2

Πῶς εἷς Βραζιλιανὸς ἔχασε τὴν πενθερὰν του.

— Πρῶσσος μηχανικὸς ἐκ τῶν εἰδικῶν περὶ τὰ σιδηροδρομικά, ὁ κ. Βόρκ, κατά τινα διάλεξιν αὐτοῦ ἐν Βερολίνῳ, ἥτις ἐνεποίησε πολλὴν αἴσθησιν, ἀποφαίνεται ὅτι δὲν εἶνε μακρὰν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἠλεκτρισμὸς θ' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀτμὸν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, πιθανῶς δὲ καὶ πρὶν λήξῃ ὁ ΙΘ' αἰὼν θὰ γείνῃ ἡ μεταρρύθμισις αὕτη. Ἡ ὑπεροχὴ δὲ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς πρὸς πάντα εἶνε ἀναμφισβήτητος, διότι καὶ ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς θὰ εἶνε μικροτέρα καταργουμένων τῶν ὀγκωδεστάτων ἀτμομηχανῶν καὶ ἡ ταχύτης θὰ αὐξήσῃ ἀπὸ 90 χιλιομέτρων καθ' ὥραν εἰς 120 ἄνευ κινδύνου, ὥστε πυκνοτέρα θὰ κατασταθῇ ἡ συγκοινωνία. Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἢ τελεσθῇ πλήρης ἡ ἐγκατάστασις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς κινητηρίου δυνάμεως, ὁ πρῶσσος μηχανικὸς προτείνει νὰ γίνεται ἡ εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς λειτουργία, ἤτοι μετακινήσεις ἁμαξῶν, καταρτισμοὶ τραίνων κλπ. δι' ἠλεκτρισμοῦ, χρησιμεύοντος συνάμα καὶ πρὸς φωτισμόν, καὶ ἐκτελοῦντος καλλίτερον καὶ οἰκονομικώτερον τὸ διπλοῦν ἔργον δυνάμεως καὶ φωτός.

— Δὲν ἀπέχει πολὺ ὁ καιρὸς καθ' ὃν θὰ κατορθώσῃ ἡ ἐπιστήμη νὰ ἐξαποστέλλῃ εἰς ἀποστάσεις φωτεινὰ κύματα ὅπως ἀποστέλλει νῦν ἠχητικὰ διὰ τοῦ τηλεφώνου. Μὲ ἄλλους λόγους τὸ τηλέφωτον δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐφευρεθῇ. Ἐκ τούτου λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ γερμανὸς ἐφευρέτης Πλέσσνερ ἐξέδωκε πραγματείαν δι' ἧς ὑποστηρίζει ὅτι πρώτη πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ τηλεφώτου πρέπει νὰ γείνῃ εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις θ' ἀποστέλλῃ οὕτω αὐτόγραφα τὰ τηλεγραφήματα καὶ ὁ παραλήπτης θὰ δύναται ν' ἀναγνωρίζῃ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀποστολέως, ὅπως δίδῃ τόσην πίστιν εἰς τηλεγράφημα ὅσην καὶ εἰς ἐπιστολήν.

Καλλιτεχνικά

Τῇ ἐπινεύσει τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ θὰ ἐκδοθῇ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ ἀρχιδουκὸς Ῥοδόλφου ἀναφερόμενον εἰς τὴν Κυνηγετικὴν καὶ πλῆρες θαυμασίων εἰκόνων καὶ κοσμημάτων. Ἡ ἔκδοσις θὰ γείνῃ καθ' ὅλα πολυτελὴς καὶ βαρύτιμος.

Μουσικά

Ἀπέθανεν αἰφνιδίως ἐν Παρισίοις ὁ μουσουργὸς Ἐδουάρδος Λαλό, ὁ συνθέτης τοῦ *Βασιλέως τοῦ Ὑς* καὶ ἄλλων ἔργων ἅτινα κατέχουσιν ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῇ γαλλικῇ μουσικῇ. Ὁ Λαλὸ ἐγεννήθη ἐν Λίλλῃ τῷ 1831.

— Ἀσθενῶν βαρέως ἐκ νεφριτικῆς παθήσεως νοσηλεύεται ἐν Μόντε Κάρλο ὁ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον (πλὴν τῆς Ἑλλάδος) δημοφιλὴς Ἄγγλος μουσουργὸς Σούλλιβαν, ὁ συνθέτης τοῦ χαριεστάτου *Μικάδου*.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑ

Ἄτακτος γραφή

Ἄτακτος γραφὴ λέγεται ἐκείνη τῆς ὁποίας τὰ γράμματα καὶ αἱ λέξεις, ἔχουν ἄνισα ὕψη καὶ σχήματα διάφορα ἑκάστοτε, ἀνέρχονται δὲ καὶ κατέρχονται τῆς εὐθείας γραμμῆς.

Εἰς τοὺς ἀτάκτως γράφοντας ἡ γραφολογία ἀποδίδει: *ἀβεβαιότητα, δισταγμοὺς περὶ τὰς ἀποφάσεις, ἀπρονοησίαν, τάσιν πρὸς ὀνειροπολήσεις, ὑπερευαισθησίαν, σύγχυσιν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων.*

ΓΡΑΦΟΛΟΓΟΣ

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἑστίας. 1892—71